

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Nemzeti gondolat.

Budapest, január 16.

(v.) Báró Bánffy Dezső urnak csordultig megtelt a szive a nemzeti gondolatból, tollat ragadott hát, hogy háborgó hazafias érzelmeit világgá kürtölje. A magyar királyi főudvarmester ur nem tűrheti ugyan, hogy Széll Kálmán elárulja a hazát a horvát bálnak. Mert — tetszik tudni — hogy a Horvátországban kiállítandó külföldi utlevelek szövege francia és horvát nyelvű lesz, nem pedig francia és magyar, láncos adtát, ki ne látna be, hogy ez merő hazaárulás? Rátkay László belátta; Bánffy tehát elismeréssel hajol meg előtte. Belátta Szederkényi Nándor is; Bánffy tehát cserkoszoruvál övezi a hajdani Ugron-párt elnökének homlokát. Belátta Rakovszky István is; Bánffy tehát a hazafiság szent nevében bókogat előtte. Rákosi Viktornak pedig egyenesen gratulál ama humoros ötletéért, hogy e kérdésnek szavazással való eldöntését cudarságnak nevezte. Ime, a volt miniszterelnök kezd kiengesztelődni gyűlölt ellenségeivel. Akik őt agyonhurrogták s kormányzatát az invektívák tengernyi özönébe fojtották bele, azoknak most szinte a nyakukba varrja magát, hogy utódját megvédőhassa. Bánffy Dezső ugyanegy hajón Rátkayval, Szederkényivel és Rakovszkyval, — que diable allez vous faire dans cette galère?

De a főudvarmester ur nemcsak vádol, hanem dicsekszik is. Eldicsekszik valamivel, amit cselekedett volna. Hogy — aszondja — ő alatta ilyesmi dehogyan eshetett volna meg. Odacsapta volna a tárcáját a korona elé s így követelte volna, hogy vagy bocsáttassék el tüstént, vagy pedig hagyassék ki, a törvényből a sérelmes rendelkezés. Ilyen kuruc legény lett volna ő kegyelmessége, aki, mióta kontemplatív életmódot folytat főudvarmesteri

magányában, két nevezetes dolgot fedezett fel. Először is a nemzeti gondolatot. S másodszor saját magában a rátermettséget e gondolat hirdetésére és valószínűsítésére. Hát álljunk meg egy pillanatra a vitának tárgya előtt s vizsgáljuk meg a kérdés kaliberét. Micsoda is az, ami körül e kérdés forog? A horvát honossági magyar állampolgárok külföldi utleveleinek szövegéről van a szó. Nem tudom, hány horvát ember vesz ki évente ilyen utlevelet. Sok nem lehet, mivelhogy a Dráván túlról nincsen kivándorlás, kéjutazásra pedig legfeljebb ha pár tucat nagyurnak telik horvát testvéreink közül. Szó van tehát — mondjuk — ötven utlevélről; de legyünk gavallérok, s tegyük fel, hogy százról. Ime, ilyen kicsi edénybe szorítaná bele a báró ur a nemzeti gondolatot. Mikor még volt nemzeti párt, báró Bánffy Dezső a legnagyobb mértékben lenézte Apponyiék programját, amely a nemzeti ideal nevében a fekete-sárga kardbojton rágódott. Fitymálva kérdezgette, hogyan érheti be egy országos ellenzék ilyen sovány tartalmu programmal? S most ő a kardbojtot lefokozza az utlevél-szövegek jóval alacsonyabb színvonalára. És felfújja ezt a szunyogot nagy nemzeti sérelemmé, kiáll a fórumra s öblös hangon deklamál honárulásról, szeszürri az ellenzék minden árnyalatával, és fogadkozik, hogy így-amúgy, majd lemossa ő a főrendiházban a magyar nemzetről ezt a rajta ejtett gyalázatot. Ha a kegyelmes ur összemérné a portepé-sérelmet az utlevél-gravammennel, két dolog közül egynek kellene bekövetkeznie. Vagy be kellene azt ismernie, hogy Apponyiék nemzeti törekvései mégis csak összehasonlíthatatlanul nagyobbak voltak terjedelmre és jelentőségre az ő mostani akciójánál. Vagy pedig, ha ennyi igazságot nem akarna régi ellenfeleinek szolgáltatni, hát akkor nagy kegyetlenséget kellene saját

énjén elkövetnie: tudniillik saját magát kellené kinevetnie. Csakugyan van valami siralmasan bohókás Don Quijoteság a kegyelmes ur e bősé fellángolásában. Hogy ő, aki léha potomságnak nézte a hadsereg szellemének szimbólumául szolgáló kardbojtot ügyét, mostanság a semmit sem szimbolizáló horvát utlevelek uborkafájára kapaszkodik fel s e magasságból kinálkozik honmentőül a nemzetnek, — valóban Mancha vitézlő fia sem volt különb helyzetben, amidőn vitézi tornába keveredett az ezüsthodas sisaku leventével, akiről több kiderült, hogy nem lovag, hanem szappantányérját a fején hordozó herbély-legény.

De lássuk hát, miféle jogcime vannak ő nagyméltóságának a nemzeti apostolkodásra és a közjogok megvédésére. És lássuk, hogy e két vonatkozásban megtette-e ő kormányelnök korában a kötelességet olyan módon, ahogy mostanában Széll Kálmántól követeli. Feleljen a báró ur arra a kérdésre, beadta-e lemondását ő felségének, mikor hírül vette, hogy a memorandum-per hirhadt elítéljé meg fognak kegyelmeztetni? Mert az volt ám az igazi cudarság, amit azok a dákoromán pimaszok e haza ellen elkövettek. A Wekerle-kormány a bírák elé vitte a memorandum embereit, s a magyar államérek erősen követelte, hogy kitöltésük egész büntetésüket s maguk lakolván, másoknak is intó példát szolgáltatassanak. A báró ur mégis túrta, hogy kegyelmet kapjanak. Nem tudta, vagy nem akarta ezt megakadályozni. Vagy nem vetette fel a kabinet-kérdést, vagy pedig hiába vetette fel s kudarcából nem vonta le az alkotmányos konzekvenciát. Akkoriban így szolgálta a kegyelmes ur a nemzeti gondolatot. Mulasztásának nem is maradt el a hatása. A nemzetiségek vakmerő fészkelődése attól a perctől kezdődik, amidőn

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

írta: JÓKAI MÓR

(25)

II. A pokolbeli furia.

Két napig nem láttuk a Cavát a vashajón. Azt hittük, hogy a foka harapásának a sebet gyógyítja. Az alatt a teendőit az Ábel végezte. Ő hordta fel a lámával a karámból a konyháralót s a forrásból a vizet.

A harmadik napon ijedt arccal rohant be a Capitanohoz a Negrito.

— Baj van! Nagy baj van, Capitano. A Cava veszködik!

— Én éppen ott voltam a Capitano szobájában. — No, mi baj? — kérdezé — Fáj neki a foka harapása?

— Hiszen ha csak az a baja volna! De egy osunya daganat támadt neki a karján, aminek a csuásából egy hosszú féreg lóg ki, ami teli van köröskörül szőrökkel.

— Huh! — kiálta fel a Capitano, talpra ugorva. — Ez nagy veszedelem! Mért nem jelentetted előbb! Hisz ez a furia infernalis. (Pokolbeli furia.)

— Azt hiszem, hogy pokolbeli, mert úgy ordít miatta, hogy megszakad.

— Elgondolom; hisz ez a morotvák réme, a „branih“, a „gujanai féreg“, Akit ez meglep,

az a pokolnak van eljegyezve. Siessünk tőle megszabadítani! Szegény leány! Fuss le a kertbe, vagdalj le apró vesszőket s hozd ide gyorsan. Lódluj!

Amíg a pápa a parancsot végrehajtotta, a Capitano megmutogatta nekem a tudományos könyveiből, hogy mi az a furia infernalis. Egy hosszú, két-háromméternyi féreg, a morotvák lakója, mely olyan vékony, mint a cérnaszál, de köröskörül tele van növe vékony szőrökkel, amik olyanok, mint a csalán tövise, ezeknek a segélylyével repülni tud, csigaszzerű tekeréssel, sebesen, s ahol mezeitlen emberi testrészt talál, azt meglepi, belefurja a fejét s utána vonja az egész hosszú fonáltestét s a bőr alatt összetekergőzik. Minden egyes szőrszálának szurása a kinok kinja. Aki azt végigszenvedi, belehal, a dühöngésig fokozott fájdalommal. Poussiellgue és Bomare tanuskodnak e szörnyeteg létezéséről uti leírásaikban.

A Capitano egy rokkáról való orsót hozott elő, vásznon-pólyákkal, amíg az Ábel előkerült. Akkor én a hozott vesszőkből meg az orsóból egy tekerő-gépet csináltam forgantyúval, megértve annak a rendeltetését. Ez arra fog szolgálni, hogy a pokolbeli férget lassankint kivontassuk a támasztott daganatból.

Rögtön siettünk le a karámból.

Messziről hallatszott már a Cava fájdalom-ordítása a konyhából.

Futva siettünk oda.

A konyhá ajtaja nyitva volt.

Ott feküdt a Cava a pokroccal terített hárságyon.

Nem volt a testén semmi takaró. Egész meztelen volt.

A nyoszolyája szélén ült a vöröshajú.

Kezében tartá a leány karját s két ujjával fogta a féreg derekát, visszatartva, nehogy mélyebben behúzódhassék a bőr alá. Egy nagy sötétveres daganat látszott a felsőkaron, közepén tátongó szájjal, amit a sürü tövisek tágitottak.

A nyomorult leány hánykolódott fektében és kiabált:

— Isten! Isten! — Szabadíts meg az ördögtől! (Most már megtudta, hogy mi hát az az ördög.)

A Capitano odament hozzá s megfogta a kezét.

— No, né, leányom! — monda neki, — Ne légy kétségbeesve. Megszabadítunk a kínzó férgedtől. Csak légy eszesen.

— Megtérek Istenhez! Nem leszek rosszabbat soha.

— No, hát engedd, hogy segítsünk rajtad. Hagyd a karodat felkötöni.

Ázsal a karját a nyakába felkötötte a pólyával s a felső karjához odaerősítette a tekerő korongot, s arra a sebből kilógó furiát felesavarta, amíg az megfeszült. Vigyázni kellett, hogy a cérnavekony féreg bele ne szakadjon. Az a halál.

(Folytatása következik.)

Az összelátás: uralom. Mi óhajtjuk a monarchia egységét, óhajtjuk a monarchia határait. Mi nem akarunk lemondani a hatalomnak azon forrásairól, melyek a diplomácia, a hadsereg, a vámtörlesztettségességéből erednek.

Azok mind a mi jövőnk hatalmunknak forrásai.

Mert a monarchia: az mi vagyunk.

A pénzügyi bizottság szombaton, folyó hó 17-ikén este 1/6 órákor ülést tart, amelyen a honvédelmi tárcza költségvetését fogja tárgyalni.

A máramarosi vizsgálat. Máramaros-Szigetről jelentik félhivatalosan: A főispánhoz és az alispánhoz, valamint a közigazgatási bizottsághoz leérkezett a belügyminiszternek az a leírata, amely szerint a miniszter nem találta valóknak azokat a vádakait, amelyeket egyes félrevezetett hírlapok a vármegye és különösen a főispán ellen emeltek. A leírat a vizsgálatnál tapasztalt hiányok javítására utalja a vármegyét, elismeri a pénztárak érintetlenségét és a munkaerők fokozottabb foglalkoztatását ajánlja.

KÜLFÖLD

Két császár Rómában. Rómából táviratoznak: A *Popolo Romano* szerint Miklós cár április 27-én és Vilmos császár május 11-én érkezik Rómába.

A német trónörökös Oroszországban. A német trónörökös tegnap éjjel Berlinből Pétervárra utazott, s ma délelőtt 11 óra után érte a határt. *Wirballeiben* nagy katonai fogadás volt. Kévéssel 12 óra előtt a német trónörökös tovább utazott Pétervár felé.

Birómból azt jelentik, hogy a trónörökös látogatásának kiválóképpen katonai jellege van és ezért Pétervárra utaztak a cár porosz ezredének parancsnokai is. A trónörökös tiszteletére nagy ünnepeket rendeznek, amely között különösen lényeges lesz a január 19-iki paradé. Ez a vízkeresztelő ünnepével lesz összekötve, amely ünnepet egész Oroszországban az összes katonai és polgári hatóságok részvételével ünnepel meg. Mivel ezidőtájtban Oroszországban a víz mindig meg van fagyva, a jégen külön készített ut vizre a jégen vágott lékhez. Itt ágyudörgés, trombitareoőség és zenező mellett a pápa többször a vízbe mártja a keresztet. Ez az ünnep az oroszoknak 988-ban történt első keresztelésére emlékeztet, amelyet Vladimir nagyherceg, Rurik dedunokája, végzett. Pétervárott a téli palotából pompás, külön épített ut vizre a Néva jegére. Az ünnepre a pétervári helyőrség különböző csapatai vannak kirendelve. Parancsnokuk Vladimir nagyherceg.

Az új török nagyvezír. Törökországnak új nagyvezíre van, az albán származású Ferid

pasa, aki már 75 éves öregur. Európai műveltségű ember, aki jól tud franciául. Több éven át a konstantinápolyi államtanács tagja volt. Legutóbb mint Kis-Ázsia kormányzója tett bizonyos közigazgatási képességeiről. Kinevezését diplomáciai körökben annak jelöltek, hogy a szultán komolyan hajlandó a reformok keresztülvitelére.

Konstantinápoly, január 15.

Ferid basának nagyvezírré történt kinevezése mindenütt a legjobb hatást keltette. Igen tevékeny és intelligens ember és ezt különösen mint Kréta kormányzója bizonyította be. Minden alkalommal odaadással és tehetségről tett tanúságot. Diplomáciai körökben is a legjobb hatást keltette kinevezése.

Egy papabile halála. Lucido Maria Parocchi bíboros, nemrég még Róma apostoli vikáriusa s valamikor a legkomolyabb pápajelölt, ma hajnalban meghalt rövid betegség után, szívbajban. Az utóbbi időben csak öt komoly pápajelölt volt: Galimberti, Gotti, Stampa, Vannutelli és Parocchi. Az első és utolsó immár holt ember s így csak három marad, mert Agharás volt bécsi nunciust kilátásai nem éppen kedvezőek. Parocchit még IX. Pius nevezte ki bíbornoknak, s most elhunytán, csak Oreglia bíbornok az egyedüli, aki még IX. Pius kreátorja. Parocchi, mint Porto és Santa Rufina püspöke, az ugynevezett rezideáló bíbornokok közé tartozott, s az utolsó két évtizedben a Vatikán legfontosabb személyisége volt.

A marokkói lázadás. A helyzet rosszabbodik. A lázadás terjedése folytán a marokkói német követtség a marakari német alattvalókat is folszólította már, hogy vonuljanak el. A ma érkezett táviratok a helyzetet Fezben nagyon rosszának festik. *Bu-Hamara* párhívei mind vakmerőbben lépnek föl, ennek folytán a francia katonai misszió Rabatba ment. Ugy látszik, hogy a szultán valamelyik csapata vereséget szenvedett, mert seregében nagy a demoralizáció. A szultánt, ki senkiben sem bizik, egy csapat kipróbált katona veszi körül. A rif-kabilok megtagadták a segítséget s Tetuant fenyegetik, hol pánik uralkodik.

A marokkói francia követ hivatalosan tudatta a szultán tangeri képviselőjével, hogy ha a harcok Tanger közelében megújulnak, akkor az európai hatalmak közbe lépése aligha lesz elkerülhető. (No talán még sem ettől függ az!) A pasa azt felelte, hogy sem a törzseknek nem képes megfékezni, sem az anarchiát elnyomni, amit el is lehet neki hinni.

De Colagan tangeri spanyol követ azt jelenti, hogy az idegenek és a konzulok, tekintettel arra, hogy a trónkövetelő Fez közelében van, elhárították, hogy elhagyják a várost.

Madrid, január 15.

A király elnöklete alatt ma tartott minisztertanácsban Sáwela miniszterelnök közölte, hogy a Ma-

rokkból érkezett hivatalos jelentések nem erősítik meg a lapudósítók pesszimiztikus híreit és tagadta, hogy a hatalmak interveniálni szándékoznak.

Tanger, január 15.

A Tanger közelében fellázadt törzseket megverték. Több douart legyújtottak. A csapatok cirkálnak a vidéken.

London, január 15.

Tangerből ma érkezett távirat jelenti, hogy Fezből az összes missziók szerencsésen megérkeztek Tangerbe.

A cseh radikálisok obstrukciója.

— Az osztrák képviselőház ülése. —

Budapest, január 15.

Bécsi jelentések szerint a Reichsrath mai ülése előtt Koerber miniszterelnöknel konferencia volt, melyen dr. Rezek miniszter, gróf Vetter képviselőházi elnök, dr. Baerenreither s dr. Pacak képviselők voltak jelen. A konferencia arról tanácskozott, hogy miképpen lehetne a sürgősségi indítványokkal eltorlasztott napirendet felszabadítani s ilyenformán a cukoregyezményt letárgyalni, amint azt a pártok is kívánatosnak és szükségesnek tartják. Ugyanakkor a pártok is konferenciáztak, hogy a cukoregyezmény érdekében valamelyes kompromisszum jöjjön létre. A német haladópartiak és az ifjú-csehek el is követték mindent, hogy a kompromisszum meglegyen s a sok sürgősségi indítvány a cukoregyezmény beikellyezéséig visszavonassék. De a nagynémetek és a cseh radikálisok nem akartak kötélnek állani, sőt egyesek bejelentették, hogy újabb sürgősségi indítványokkal fogják a napirendet késleltetni. Így aztán minden konferenciázás zátonyra került, legalább egyelőre. A német haladópart azonban külön értekezletén erősen kikelt a méltatlan és szégyenletes parlamenti viszonyok miatt, melyek az alkotmányosság megemlégetése szempontjából rendkívül sajnálatosak. Most tovább folyik a kapacitáció, hogy a cseh radikálisokat és a nagynémeteket engedékenységre bírják.

Bécs, január 15.

Az osztrák képviselőház a karácsonyi szünet után ma ismét összeült s az obstrukció újra megkezdődött. Az ifjú-csehek ugyan késnek mutatkozni arra, hogy ha nem is vonják vissza sürgősségi indítványaikat, de legalább elhalasztják a napirenden lévő cukorjavaslatok javára, amely föltétel alatt, hogy a többi sürgősségi indítványok is elhalasztassanak. Ezt azonban a cseh-radikálisok, akik néhány feudális befolyása alatt állnak, megfúrták s a ház kénytelen volt *Fresnek* a vasutak nyelvhasználatáról szóló sürgősségi indit-

Azt hiszem, annyi idős lehet, mint az én fiam. Erdekes, hogy ilyen fiatal embereket is beeresztenek ide. Tulajdonképpen nem is fiatal ember. Ki mondja azt, hogy egy huszonnyolc éves ember fiatal ember. Nem. Ez még gyermek s az ilyenek föl nem veheti rossz néven senki, hogy nem veszik észre az érdemes polgárokat. Hebel Majd észrevesz engem, ha választásra kerül a sor. Akkor nagyon barátságosak az urak s az utca tulsó oldaláról is köszönnék.

Klein urban egy kis epe száll föl. Az elébb olyan egynek tartotta magát ezekkel az emberekkel. Érezte, hogy engedményeket tett nekik, csak-hogy egy nézetlen lehessen velük s most elmegey itt mellette egy ilyen fiatal emberke s még csak rá sem néz.

Talán azt hiszi, hogy én nem vagyok olyan előkelő, mint ő? Vagy talán derogál neki? Mi? Klein ur harapdálja a szivarját, hátra dől a pamllagon s így szól:

— Csak rajta, fiatal ember! Nem is akarom, hogy észrevegjen. Nem onhoz jöttem. Az igazat megvallva, nem ön az, aki engem érdekel. Egészen más embert keresek. Ha éppen kíváncsi, hát megmondhatom, hogy valamivel nagyobb ur az, akivel tárgyalni kívánok. Valamivel nagyobb... Ugy-e, megengedi, hogy a miniszter csak nagyobb, mint ön? Nem sokkal... de valamivel mégis. Hehe!

Klein ur már megvigasztalódott, mikor négy-öt országos tekintélyű politikus haladt el előtte. Mindannyit ismert a képeslapokból s olvasta beszédeiket. Klein ur úgy érezte, hogy ezek régi ismerősök, akiknek köszönteni kell.

— Természetes. Ilik, hogy köszönjek — buzditotta önmagát Klein ur. — Utóljára is nem kell, hogy formálisan be legyek nekik mutatva. Elég, hogy ismerem őket és hogy van érzésem az illem iránt. Köszönteni fogok. Hogy úgy mondjam, még az utca tulsó oldaláról is köszöntenek nekik. Fölállt s meghajlotta magát. Érezte, hogy

egy kissé tulment a határon s nagyon is alázata volt. Aztán fölnezt s észrevette, hogy az urak közül egy sem fogadta el a köszöntését. Ránéztek s mintha azon gondolkodtak volna, hogy honnan ismerik ezt az embert s mintha egyiknek sem jutott volna eszébe. Elmentek s nem köszöntöttek vissza. Csak az egyik, akinek szeméveg volt a szemén, az nézett vissza rá s száraz hangon mondta:

— Jó reggelt!

Klein ur úgy érezte, hogy ez sértés. Fájta neki és valami bántó gyűlölet támadt benne.

— Ha szigorúan vesszük — gondolta, mikor visszautált a pamllagra — ez lehetlenség. Nem értem, hogy európai emberek hogyan mernek így viselkedni. Ha nem is ismerem őket személyesen, ha formálisan nem is mutatkoztam be nekik, de a köszöntésemet ilik elfogadni. Egész Európában szokás ez, csak úgy látszik a magyar parlamentben nem szokták meg. Fájdalom, még nem vagyunk a kultúra olyan fokán, hogy az illetudás is természetünkünk lett volna. Persze van kivétel. Istenem! Mi volna, ha valamennyien olyan neveletlenek volnának? Mindig akad egy, aki megemlíti a többinek a jó hírét.

Klein urnak eszébe jutott, hogy az a szeméveg képviselő mindig rokonszenves volt előtte.

— Igen, — mondta, — az az egyetlen európai ember köztük. Erősen liberális, szokatlanul tanult. Nagyon jó beszédet mondott a multkor. Rövidet, de nagyon jó volt.

— Képviselő ur, — tette hozzá mosolyogva — fogadja elismerésemet. Nagyon talpraesett kis beszéd volt. Szeretném, ha minden képviselő olyan volna, mint ön s nem olyan, mint a többi, aki nem fogadja el a tekintélyes vidéki polgárok üdvözlését! Ez nagy vereség volt Klein urra. Most már azt gondolta, hogy az a fényes, ragyogó palota nem való ilyen neveletlen emberek számára. Tul-ságos erősnek találta az ellentétet s konstátálta, hogy még nem vagyunk elég kultur-nemzet

ahhoz, hogy ilyen ragyogó palotából intézzük az ország sorsát. Szíve tele volt keserűséggel, mikor egyre többen mentek el előtte s senki sem köszöntötte, senki sem méltatta figyelemre, csak hagy-ták ott ülni, egyedül, a magányban, gondolatai és szivarja társaságában. Az országos kapacitások előtt ez a Klein ur senki sem volt.

Délfelé arra vetődtem, ahol ült s megismer-tem. Az én városomból való volt. Megörültem neki s megszólítottam:

— Jó napot, Klein ur? Deputációban?

— Abban — mondta szárazon.

— Hát ugy-e szép itt?

— Szép — felelte megvető hangon.

— Látott már mindent? A kupolacsarnok?

— Nem. Nem is vagyok rá kíváncsi.

— Nem? De hisz a kupolacsarnok a leg-szebb. Olyan szépet még nem látott. Az egy mű-remek. Az az építészeti isteni alkotása. Azt meg kell néznie. Okvetlenül.

Klein ur hátra dől a pamllagon, nagyokat szítt a szivarjából s nagyon gögösen nézett rám. Aztán intett a kezével.

— Bánom is én — mondta. — En miattam építhetnek ezek az urak a kora kupola-csarnokot, mint a Babel tornya. Elég lelketlenség, hogy ilyeneket csinálnak.

— Lelketlenség?

— Az. Nagy lelketlenség.

— Nem értem.

Klein ur kicsinylő mosolygással mért végig. Éreztem, hogy fáj neki, hogy csak én szólítottam meg s nem a miniszter. Azért volt olyan keserű s érezte velem, hogy ő egy tekintélyes vidéki polgár, hogy ő az, amit mi idefönn egyszerűen az országnak nevezünk. Széttérpesztette a lábát, a térdét ütögette s a szivarja hamuját a selyem-szőnyegre szórtta, mintha azt akarta volna mondani vele, hogy ő itt az ur s hogy mindez, ami itt ragyog körülötte, nem az enyém, hanem az övé, kizárólag az övé.

ványával foglalkozni. Míg a ház e fölött tanácskozott, azalatt többféle értekezletet tartottak a célból, hogy a cseh-radikális obstrukcióját mint lehetne megörni. A német pártok el vannak határozva arra, hogy a cseh radikálisok diktatúráját nem tűrik s ez okból érintkezésbe akarnak lépni a többi pártokkal. Az obstrukció ellen való harcot nyomban meg akarják kezdeni. A sürgősségi vitát az által akarják megörvidíteni, hogy az első szónok után nyomban a vita bezárását fogják indítványozni, az ülések tartamát meghosszabbítani s ülést mindennap tartani. (Tudvaleg, hogy az osztrák Reichsrath szombaton és hétfőn nem szokott ülésezni.) A német képviselők azt is elvárják, hogy az elnök a házszabályt erélyesen megvédi az obstrukciók ellen.

Az ülés lefolyása a következő:

A beérkezett irományok között van *Schönerer* képviselő interpellációja a 14. §-nak a legutóbbi költészet-provizóriumra való törvénytelen alkalmazása tárgyában, továbbá ugyancsak *Schönerer* interpellációja a német államnyelv törvényes biztosítása tárgyában, amely interpellációban a most folyó egyezkedő tárgyalásokra utal, amelyek a kormány közreműködésével és a német képviselők részvétele mellett folynak s amelyeknek célja a csehek követeléseinek a belső cseh hivatalos nyelv tekintetében engedelményeket tenni.

A beérkezett irományok felolvasása után a ház a régi sürgős indítványok léltétele mellett áttér *Fresl* sürgős indítványának tárgyalására, amelyet az államvasutak csehországi vonalainak nyelvi viszonyaira vonatkozólag benyújtott. *Fresl* megokolja sürgős indítványát. Féltenketőkör kezdte beszédét és ötöt fél óra hosszat beszélt cseh nyelven. Utána az indítvány sürgősségéhez első szónokként *Klofao* szólt hozzá szintén cseh nyelven. Beszélt esti 1/2 óráig.

Albrecht a vita berekesztését indítványozza. *Choo* ezt házszabályellenesnek tartja, mert csak egy szónok szólt hozzá a tárgyhoz, tehát nem is volt vita. *Zazvorka* indítványára megszámlálják a jelenlévőket, mire a ház 123 szavazattal 14 ellenében elfogadja a vita berekesztéséről szóló indítványt és vezérszónokul *Hoffmann v. Wellenhof* és *Novak* képviselőket választja meg, az előbbi az indítvány mellett, az utóbbi ellene. *Hoffmann v. Wellenhof*, tekintettel az indítványtérőre arra a szándékára, hogy a vitát elnyújtsa, lemond a szólás jogáról.

Novak csatlakozik az előteszólóhoz és csak arra kéri a házat, hogy a sürgősséget tagadja meg. *Zazvorka* helyreigazítás céljából felszólal és cseh nyelven beszél. *Schönerer* zajosn tiltakozik *Zazvorka* hosszas beszéde ellen. *Zazvorka* beszéde után *Choo* az ülés berekesztését indítványozza. (Tiltakozás balról.) Az indítványt 106 szavazattal 2 ellenében elvetették.

Choo is helyreigazítás címén szólal fel, de mivel ismételt figyelmeztetés után is eltért a tárgytól, az elnök megvonta a szót tőle.

Zazvorka kérte az ülés bezárását. Az elnök

— Hát nem nézi meg a kupolacsarnokot? — kérdeztem szeliden.

— Nem. Mondtam már, hogy nem.

— Es miért nem, ha szabad kérdeznem?

— Hehel — nevetett Klein ur. — Még azt

kérdi, hogy miért nem? Es maga kérdezi? Miért nem jön ide az a négy korifeus, aki elébb itt element mellett s aki régi ismerősöm? Miért nem kérdezik meg őt? Ugy-e őt nem morik, mert félnek, hogy megmondom nekik az igazat s hogy tenniük kell valamit ebben az ügyben? Azt hiszik, hogy mi lopjuk a pénzt, hogy csak azért vagyunk a világon, hogy cifra palotákat építgessünk az ő számukra. Mikor aztán egy egész vidék kereskedővilága hangosan követeli, hogy egy vasutat építsenek számukra, akkor a miniszter azt üzeni, hogy ő csak délfelé ér rá. Hát mik vagyunk mi? Polgárok vagyunk, vagy szocialisták vagyunk? Kupolacsarnokot építetnek velünk s azt mondják, hogy ez nemzeti érdek, holott csak holmi nagyhatalmi érdekeket szolgálnak vele, de a polgárságnak semmi haszna belőle. Azt mondom, hogy bizonyos tekintetben galádáság milliókat fektetni egy ilyen rongyos kupolacsarnokba, mikor odakünn ezrével pusztul el a nép és éhezve, fázza, a lét kínjaival küzd. Ez ember valóságos szocialista lesz a haragtól s ki merem mondani, haljia, ki merem mondani itt, e házban, a törvényhozás házában, hogy...

— De Klein ur! Az Istenre kérem.

— Hagyjon engem. Kérem, én igaz ember vagyok s már tudom, hogy mit kell gondolnom erről a kupolacsarnokról. Kőzelebb hajolt hozzám s suttogva mondta: — Tudja meg, hogy némely vasutat csak azért építenek, hogy bizonyos körök lophasanak. Bizonyos körök! Es ugyanigy van ez bizonyos kupolacsarnokokkal is, melyeket én a magam részéről nem kívánok megtekinteni soha. Soha! Erre esküszöm.

nem bocsátotta szavazására az indítványt, mivel az imént hasonló indítványt már elvetett a többség.

Klofao és *Cerny* is szót kértek, hogy szavaik értelmét magyarázzák, de mind a kettőjüktől hamarosan megvonta a szót az elnök.

Zazvorka ismét az ülés bezárását és a halálra-átképeség megállapítását indítványozta. A többség elvetette az indítványt.

Erre Fresl került a sor, hogy újabb sürgős indítványt megokolja. Tíz felé járt az idő, amikor *Schönerer* hívei ismét nagy lármát csaptak s követelték, hogy az elnök vonja meg a szót *Fresl*től.

— Elnök ur, mi lesz a házszabályokkal! — kiabált egyre *Schönerer*.

Elnök: Nem fogadok el utasítást! Ismerem az elnök kötelességét!

Lerger: Ismétlem, hogy ön siheder, de odaát amaz még nagyobb! (*Zaj*.)

Malik: Jó lesz galléron ragadni és kidobni a szemtelenjé! (*Elnök* folyton csöngtet.)

Berger: Megsíketülünk, ne csöngessen már!

Malik: Egy öregember ül a háztétlen s nem tudja, mit csináljon!

Ezalatt Fresl csak beszélt tovább a zajban, pedig szavát sem lehetett hallani.

Schönerer, *Berger* és *Stein* egyre verdesték a padokat s folyton azt kiáltották:

— Bezárni az ülést!

Stein füttylőt vett elő zsebéből és vezetél rajta a szót.

Flass botra támaszkodott, kifelé indult s az ajtóból visszaküldött:

— Hallja, *Schönerer*, magának szántam a botomat, de nincs más botom most.

Schönerer: Házszabály! Házszabály! Hozzunk tarokkátyát! (*Nagy zaj*.)

Fresl mindez nem zavarta, fátadhatatlannal beszélt tovább.

Az elnök végre is figyelmeztette, hogy maradjon a tárgynál.

Choo: Hisz nem is érti, mit mond, hogyan figyelmezteti hát!

Elnök harmadszor is megintette *Fresl*t, mikor pedig ez sem használt, megvonta tőle a szót. A németek pereceik tapsoltak erre, a cseh radikálisok pedig éktelen zajt ütöttek. *Fresl* leült, kivette a száját és még jobban füttylöt, mint az imént.

Az elnök a legnagyobb lármában elrendelte a szavazást *Fresl* sürgős indítványa felett. A jegyzők intésére a németek felkeltek s az elnök kihirdette, hogy az indítványt elvetették.

Most *Choo* kezdte megokolni sürgős indítványát, de alighogy szólni kezdett, az elnök megvonta tőle a szót, mert sértőleg nyilatkozott az elnök eljárásáról.

A csek radikálisok előszedték az asztaliókók fedeleit s azokkal ütögették a padokat.

Fresl: *Elnök ur, ön alaváló himpeller!* (*Nagy zaj*.)

Ezután *Kubr* szólt fel sürgős indítványának megokolása végett. *Kubr* télegy óráig beszélt cseh nyelven különböző felbeszákítás nélkül, csak itt-ott hangzanak közbekiáltások. Utána dr. *Gross* néhány szóval elenzi a sürgősséget. A vitát ezután berekesztették. *Perathner* vezérszónok kontra kijelenti, hogy bizonyára mindenki elismeri a mezőgazdasági munkások aggkor és rokkantság esetére való biztosításának fontosságát. De abban a pillanatban, amidőn a háznak oly ügyeket kell tárgyalnia, amelyekről íggy az egész monarchia sorsa a legközelebbi tíz évben, ezt a kérdést nem lehet sürgős indítvány útján megoldani. Kéri a sürgősség megtagadását. (*Elnök* tetszés.) Dr. *Funk* vezérszónok pro ellál a szótól. (*Elnök* tetszés.)

Zacek alelnök *Choo* indítványozónak adja a szót, aki cseh nyelven mondja el zárószavát.

Az ülés éjjel fél kettőkor még tart.

Bécs, január 16.

A cseh radikálisok obstrukciójára való tekintettel a német pártok elnökei permanenciában maradtak. Egyelőre a németek arra törekednek, hogy a házszabályok szoros betartásával tegyék lehetővé a napirend letárgyalását s azután hozzáfognak a parlament munkaképességének biztosításához. El van határozva, hogy minden nap reggeltől késő estig fogunk ülésezni. Ezzel szemben a keresztény-szocialistáknak az a tervük, hogy mindenáron keresztülviszik a házszabály-módosítást. Politikai körökben abban bíznak, hogy sikerülni fog a cseh radikálisok obstrukcióját megörni, mivel az ifjusekek nem támogatják őket. A holnapi ülés elején *Koerber* miniszterelnök nyilatkozni fog a kiegyezésről.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, január 15.

— **Személyi hírek.** Gróf *Desseuhy* Sándor, aki már huzamosabb idő óta beteg volt, mint Abbaziából, a főpap jelenlegi tartózkodási helyéről írják, most már egészen jól érzi magát, úgy, hogy rövidesen visszatér egyházmegyéjébe. — *Molnár* János orsz. képviselő, aki hetek óta ágyban fekvő beteg, már jobban érzi magát s rövid idő múlva teljesen felépül.

— Gróf *Nádkó* Sándor a királynál. *Bécsből* táviratozzák, hogy a király ma az általános kihallgatás során gróf *Nádkó* Sándor főrendiházi tagot is fogadta. Gróf *Nádkó* köszönetét fejezte ki a felségének azért a részvétért, amelyet iránta, nagy atyja, gróf *Nádkó* Kálmán elhunytá alkalmával tanusított.

— **A cár gyöngélikedik.** *Londonból* táviratozzák, hogy a *Standard* kievei jelentése szerint a cárnak az udvari orvosok azt ajánlották, hogy több évig szakadatlanul Dél-Oroszországban tartózkodjék, mert szervezetének ártalmas a zord északi éghajlat. A cár tüdeje ugyan nincs megátadva, de szervezete annyira gyöngye, hogy a legnagyobb elővigyázatosságra van szüksége.

— **József Ágost főherceg dandárparancsnok.** Négy nap óta az első honvéd-lovasdandárnak, amely a budapesti első és a váci hatodik honvédszár-ezredből alakul, *József Ágost* főherceg, honvédszár-örnagry végzi a parancsnoki teendőit. *Jámorffy* Kálmán ezredes dandárparancsnok súlyos beteg s hivatalát ideiglenesen *Balla Béla* ezredes, az első honvédszár-ezred parancsnoka töltötte be. Az ezredesnek azonban most huzamos időre távoznia kellett Budapestről, hogy a kinstár részére beszerzendő pótlóvak kiválasztásánál az ország különféle pontjain jelen legyen s távolléte alatt a dandárparancsnoki tisztelet *József Ágost* főherceget viseli. A főherceg naponkint megjelenik délelőtt tíz és tizenegy óra között a József-utcai honvédségi épületben a dandárparancsnoki irodában, elintézi az új hivatalall járó ügyeket, azután kimegy a József főherceg nevével viselő honvédszár-kaszárnyába, ahol osztály- és ezredparancsnoki teendőit végzi.

— **Uj kamarás.** A király ungarcsihzi gróf *Berchtöld* Kázmér földbirtokosnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Ebéd a hadtestparancsnoknál.** *Lobkowitz* Rudolf herceg hadtestparancsnok, vezénylő tábornok s neje *Lobkowitz* Rudolfiné hercegné ma délután ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak:

Szél Kálmán miniszterelnök *Szabó* Miklós kuriai elnök, báró *Fejérváry* Géza honvédelemügyi miniszter, báró *Bechtolsheim* Antal lovassági tábornok, *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Rakocskzy* István állami számvéviselő elnök, *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter, *Cseh* Ervin horvát miniszter, *Plossz* Sándor igazságügyi miniszter. *Förösmarty* Béla kuriai másodelnök, *Lathóczy* Imre a közigazgatási bíróság alnöke, *Márkus* József főpolgármester, *Rohonczy* György altábornagy. *Czibulka* Hubert lovag altábornagy és *Klobucsar* Vilmos altábornagy.

— **Az olasz király Párisban.** Hivatalosan is megerősítik, hogy az olasz király ezen a nyáron *Edouard* király látogatására Londonba utazik, és hogy az angol király a látogatást *Nápolyban* fogja visszazadni. Mikor az olasz király látogatásának programját megállapították, az angol utazásról szó sem volt, csupán a pétervári, berlini és párisi látogatást jeleztek. A két első már régen megtörtént, de a párisi látogatásról eddig hallgattak, mert épp olyan akadály gördült elébe, mint a bécsi látogatás elő. Ugyanis mindkét esetben biztosítást kívántak arra nézve, hogy az államtörk Rómában adják vissza a látogatást, ami viszont a Vatikánal szemben okoz bonyodalmat. Rómában határozottsággal állítják, hogy *Viktor* Emánuel király, aki a londoni utazás alkalmával inkognitóban fog Franciaországon keresztül utazni, valószínűleg július havában Rómából egyenesen Párisba utazik *Loubet* elnök meglátogatására. A londoni és párisi látogatás végleges terminusát csak a német császár és a cár római látogatása után fogják kifizetni. A párisi utazás legérdekesebb és legfontosabb lesz valamennyi közt, amit az a körülmény is bizonyít, hogy Páris lesz az egyetlen külföldi metropolis, ahova *Heléna* királyné és *Zanardelli* miniszterelnök is el fogja a királyt kísérsni. Abban az időben, amikor az olasz király Párisban lesz, egy olasz hadihajórajt érkezik *Lorient* francia kikötőbe, ahol *Viktor* Emánuel király és *Loubet* közös szemlét fognak tartani az olasz és francia hajórajt fölött.

— **Rudolf trónörökös emléke.** Elé 80-án lesz tizenegyedik évfordulója annak a szomorú eseménynek, hogy *Rudolf* trónörökösét elvesztette az ország. Az évforduló napján, mint minden évben, az idén is gyásztilosítiszteletnek lesznek a budai királyi vártemplomban és a főváros több templomában.

— **János György szász herceg Frágában.** Prágából táviratozzák: János György szász herceget tegnap este, kevéssel megérkezése után a Hotel de Saxe-ban meglátogatta Ferdinánd főherceg és hosszabb ideig maradt nála. Ma délelőtt 9 órakor a herceg megnézte a bencés apátság templomát, azután pedig meglátogatta Ferdinánd főherceget, majd Skrbensky bíboros-hercegérseket, gróf Coudenhove helytartót és Fabiny hadtestparancsnokot. Déliben tizenkét óra után a szász herceg a smíchovi Albert-kaszárnyába látogatott el, ahol Fabiny hadtestparancsnok, gróf Orsini-Rosenberg hadosztályparancsnok és Ferdinánd főherceg dandárparancsnok jelenlétében szemlét tartott a 11. gyalogezred fölött, amelynek tulajdonosa. A szemle után az ezred elvonult a herceg előtt, aki ezután a tisztí étközbe ment. A herceg délután 3 óra 18 perckor visszautazott Drezdába. A pályaudvaron megjelent Ferdinánd főherceg, Coudenhove helytartó, Fabiny hadtestparancsnok, gróf Orsini-Rosenberg hadosztályparancsnok és a 11. gyalogezred egész tisztikara, hogy elbucuzzék a távozó hercegtől.

— **A szemérmes svájci lányok.** Akiik elsőszorban az érdekeset, a pikánsat keresik a szász trónörökösnek regényében, azoknak is be kell vallaniuk, hogy ott a szerelem örök problémája alatt mely lélektani okok rejlenek. Gondolkozhatsz az ember akárhogy a hülsen asszonyról, aki királyi koronát dobott el magától, de rossz éleket faragni a nyilvánosság elé menekült nőre legalább is tapintatlanság. A szegény szász trónörökösnek Genfben várja ügyének elődését, mert fél, hogy mielőtt Svájc szabad földjét elhagyja, letartóztatják és a boldogtalan Kőburg Luiza sorsa vár rá. És ime most, mint az alábbi táviratunk jelenti, ily hangok is támadnak azon földön, ahol a legveszedelmesebb felforgatók is szabadon tanyáznak.

Borszló, január 15.

Genfből táviratozzák a *Schlesische Zeitung*nak, hogy a genfi leánynevelő-intézetek főnöknői lélektanilag hatóságainál panaszt emeltek a miatt, hogy nem vihetik ki délután növendékeiket sétálni, mert a lányok körében nagy a *mebotránkozás*, valahányszor Gironé a trónörökösével kocsiházi látják. A leányiskolák igazgatói hasonló tartalmu jelentést küldtek a kormányhoz.

Ki hitte volna, hogy ez a szerelmi regény, mely sok keserves könnyet fakaszt egy száználomramelőtérj és a még száználomramelőtérj gyermekek szemében, éppen a svájci leánynevelés szempontjából válik veszedelmessé? Az óragyártás, a csipkeverés, a faragás népehez igazán illő gondolkodás ez, amely a szérszálhasogatás elméletét rászabja egy szerencsétlen nő romantikus törtéretjére. Mert csak nem akarják elhitetni a leányiskolákat vezető urak és hölgyek, hogy növendékeiket oly szörnyű mód meg vannak *botránkora* a Gironé és szerelme hölgye látásán.

Kérem, épp most jött haza Genfből lapunk egy barátja, ahol volt szerencséje látni a kocsiházi Gironékat éppen akkor, amidőn egy sereg felsőbb leány lépkedett a zord tekintetű nevelőnők ellenőrzése alatt. Barátunkat a véletlen a szép csapat közelébe hozta és hallotta köztük a következő beszélgetést:

As egyik leány: Nézd csak, Annette, ott a kocsiiban a szász trónörökösnek.

A második leány: Az ám, az a csinos fiatal ember mellette bizonyára Giron. Milyen szép, ábrándos szemű vannak!

A harmadik leány: Te csinosnak találd Gironé? Én nem. Milyen nagy orra van, akárcsak Napoleonnak a képeslapokban. Én bizony külsőmbet választottam volna, ha már férjért, gyermekeket, koronát kell feláldoznom érte.

A negyedik leány: Nem értünk még mi ahhoz, lányok.

— **Huszonöt éves jubileum.** A Budapesti Közüti Vaspályatársaság egy derék régi szolgálója ünnepele ma huszonötödik évfordulóját annak, hogy a társaság szolgálatába lépett. Propper Sándor ez, a társaság egyenruházati műhelyének vezetője, aki egy negyedszázad óta tölti be ezt az állást feljebbvalói teljes megelégedésére. Az ünnepelet számos tisztelője és jóbarátja üdvözölte e szép ünnep alkalmából, amelyet a műhely személyzete rendezett szeretett főnökének.

— **Nemesi előnév-adományozás.** A királyi Császár Géza honvéd alezredesnek és törvényes utódainak, régi magyar nemességük és családi címerük épségben tartása mellett a újeszabonyi előnév díjmentesen adományozta.

— **Kovács Albert betegsége.** Kovács Albert állapotában a javulás némi jelei mutatkoznak; a köhögése, amely tegnap aggodalmat keltett, ma elmaradt. A beteg hogylétééről ma is sokan tudakozódtak, köztük gróf Apponyi Albert képviselőházi elnök, Sággy Gyula országgyűlési képviselő, Petri Elek theologiai tanár s még többen.

— **Leányvásár.** A bálok, zsurok, de most már a színházak is, különösen a bemutató előadások estéin — szörnyen hasonlítanak a hajdani leányvásárokhoz. Szobor a dekoráció, más a kinálás formája, a vevők se egészen azzal a szemmel nézik az árut, mint hajdanán az ur, aki nehány rablányt bevásárolni a szomszéd piacra rándult, hanem a portéka ugyanaz. Lány, akit el kell adni s mivelhogy a gazdagot az apja házában keresik meg a fiatalurak, tulnyomó részben szegény leány. Sok olyan van közöttük, aki kiköleszött piperében állja a fiatalurak must-ráló pillantásait s a nagy többség hitelre, adósságra öltözött föl s kölcsönvett pénzen szerezte meg a belépőjegyet is, különösen ha a hónap vége felé van a bál vagy a premiér. A társas összejöveteleknek ez a piassziki karaktere teszi aztán azt, hogy a férfi-fiatalúságot valósággal fogdosni kell ezekre a tömeges rendezvényekre, amelyeknek az a végcéljük, hogy véglegesen megfogjanak a mamák a leányoknak egy-egy legényt. A mulatság illetően elfajulásán botránkozott meg annyira egy Adrien Leblanc nevezett fiatal francia író, hogy fölrágatta a kalamust, iránydarabot írkan-tott róla. Nem ismerjük, hogy mielyet, a morálja azonban az, hogy a leányvásárnak ez az új rafináltabb formája — undorító. A darab nagy port vert föl, mint minden olyan színpadi munka, amely valami a mindennapi életünkbe mélyen belevágó kérdést tárgyal. Beszélnek róla pro és kontra. Érdekes és igaz az az egyszerű, komoly és szerény válasz, amit a fiatal szerzőnek egy szegény miniszteriumi hivatalnok adott meg a *La Presse* című lapban. Nem hevesedik, nem gorbáskodik, hanem higgadtan, egy kicsit inkább szomorúan bizonyítja be azt, hogy Leblanc urnak esztetikai szempontból lehet ugyan igaz, de a férjvadászat: kényszerítő szükség. Az érdekes levél így szól:

Uram! Negyvenhatesztendő férfi vagyok, huszonöt éves családom és huszonhatesztendő állami tisztviselő. Mikor megházasodtam, ezerkét-száz frank fizetésem volt, ami éppen nem sok, s négy estendeig, amikor már két gyermek apja voltam, ebből a fizetésből kellett megélnem. Négy év múltán négyszáz frankkal emelték a fizetésemet, azóta háromszor, s ma háromszáz frank fizetésem van. És négy gyermekem. Már most nézze a helyzetemet. Fizetésem kicsiny, családom nagy s a terhek aránylag még nagyobbak. Arra, hogy a leányoknak (három van) írtelregegyek, soha sem gondolhattam, sőt valósággal úgy esett a dolog, hogy várom kell az időt, amikor kiröppennek a családi létszékéből és leveszik rólam nagy terhemnek rájuk eső részét. Kérdezem már most: ha én azon vagyok, hogy hozzájuk illő férjet keressék, mivel nem tudom őket tovább elartani s mivel olyan hozományt sem adhatok nekik, amely a férjnek figyelmét rájuk terelne; leánykereskedés az? A mellett a természeti és társadalmi törvény mellett, hogy nekik férjhez kell menniük, nem törpül-e el a férjkeresés formája? Nem jó helyen kopogtat, aki ilyen családi bajokból bünt akar kivácsolni s nem igazságos ember az, aki csak a látható jelenségről ítél, az okozat okozójának ismerése nélkül. Majd ha önnek is lesz néhány férjhezadó lánya, tisztelt író ur, akkor látni fogja, hogy a férjkeresés nem büntös szokás, hanem keserves kényszerűség, amelyért részvét illeti a szerencsétleneket, nem vesszö.

Sok az igazság ebben a pár egyszerű sorban, de a legnagyobb az, hogy a lányok az a természetadta hivatása, hogy asszony és anya legyen. S ezt éppen Franciaországban tanácsos lenne megemlíteni — a népedésügyi statisztika javára. Minden olyan lányt, akit a Leblanc darabja a vásárból elriaszt, Franciaország sirat meg.

— **Nyugdíjazott tábornok.** A hadsereg rendeleti közlönyének ma megjelent száma jelenti, hogy ö felsége elrendelte az egészségügyi okokból szabadságot gróf Wurmbrand-Suppach Hugó altábornagnak saját kérelmére való nyugdíjazását és ez alkalomból a lovasági tábornoki jellegét és a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta neki, *Wolhoffter* Emil vezérőrnagyot a 80. m. kir. honvéddyalogdandár parancsnokait is saját kérelmére nyugdíjazták.

— **Magyar név.** A hivatalos lap mai száma királyi kérésre közöl, amely belatini Braun Artur budapesti pe.sgyőrszolgálat és törvényes utódainak megengedi, hogy családi nevüket magyar nemességük és előnévük épségben tartásával *Belatinyre* változtassák.

— **Ingyenkenyér.** A Podmaniczky-utcai ingyenkenyér javára újabban a következők adományok érkeztek: *Novák* Ferenc gyűjtése 12 korona, *Hajduska* Adolf 15 korona, *Baumann* Zsigmond 10 korona. A kenyeresboltban január 13-án 3858 adag kenyeret osztottak ki. — Az új esztendőben 60,550 adag tejet és 82000 szemlét osztott ki e valóban áldásdusan működő és támogatásra méltó intézet.

— **„Tűr tábornok” léghajó.** Párisból írják, hogy Tűr Raoul mérnök és gyárigazgató, Tűr tábornok fia, kormányozható léghajó épített saját találmányú rendszere szerint és azt „Général Tűr” névre keresztelte. A „Tűr tábornok”, mely most végzi próbatúrait a nanterrei síkságon, 50 méter hosszú és 2000 köbméter ürméretű; 20 lőerejű motor mozgatja másodpercenként 12 méter sebességgel. Az első nyilvános próbatú elő nagy érdeklődéssel tekintenek a szakértők.

— **Ünepségek a Mátyás-templomban.** Vasárnap, Jézus szent nevének ünnepén, délelőtt 10 órakor ünnepi zenés nagymise lesz, amelyen *Vassary* Kolos bibornok hercegprímás fog pontfőkálni.

Mise után a hercegpáris több fiatal papot fog fölzenetelni. Az istentisztelet alatt *Mozart* B-dur miséjét, *Ave Verum*át és *Cherubini* O salutaris adják elő. Délután 5 órakor szent beszéd, utána veszerény lesz, amelyen ö szentsége, a római pápa felhatalmazása olytan, teljes bucsuval egybekötött pápai áldást fog kiosztani dr. *Nemes* Antal apát, a koronázó Mátyás-templom plébánosa. E hó 26-én, a Szent Család ünnepén délelőtt tíz órakor kezdődő nagymise alatt *Karácsonyi* István B-dur miséje, *Vavrinec* Mór Beatus virje és *Szabó* Xav. Ferenc Gloria et Honoreje adnak elő.

— **Nessi Pál ügye.** Nessi Pál országgyűlési képviselő holnap délután hallgatja ki ismételt a becsületügyi választmány. A kihallgatás a Ferenc József lakonyában délután 3 órakor kezdődik.

— **Botrány, mindig botrány.** Párisnak van megint miről beszélnie. A párisi *Matin* kippattantott egy újabb botrányos affért. Észert egy ismert nevű francia nagyiparos, aki sokat foglalkozik automobil-sporttal és a kormányozható léghajó problémájával, le akartak tartóztatni, mert egy párisi nagykövettel zsarolást követelt el. A nagyiparos az alatt az ürügy alatt, hogy tudományos célok előmozdításáról van szó, többször nagyobb összeg erejéig megzsarolta a nagykövetet. Midőn a nagyiparos meghallotta, hogy le akarják tartóztatni, automobilján megszökött.

— **Ez is kihágás.** Rettenetes baj az ebben az országban, hogy nem tartjuk illendő tiszteletben a szegényember kenyerét s mindazokat a foglalkozásokat, amelyek sok szegény embert mentenek meg az éhenhalástól az élet némely sanjary pillanataiban. Törvény, rendelet, elvi határozat, tilalom halomra gyűl a miniszteriumoktól kezdve lefelé mindenféle hivatalokban, csupa olyan intézkedés, ami a szegényember nyomorúságos egzisztenciáját támadja meg. Ma is jutottunk ehgyhez. Kimondták, hogy a képes levelezőlap áruháza iparigazolvány nélkül — ipari kihágás. A sok cifra, néha izléstelen, néha izléses, pár krajcárt érő papiros pedig egy csomó szegényembernek adott kenyeret. Olyanoknak is, akiknek ez az üzlet csak átmenet, de e nélkül a sovány kereset nélkül talán a züllésbe zuhanának. Rendeletünk, határozatunk éppen elég van már. Kevés azonban a kenyér s azt a szegény, nyomorúságos kis egzisztenciát, amely ahelyett, hogy az ingyen kenyérszót-boltha menne a betevő falatért, az utolsó krajcárjaival valami üzletbe kezd — nem kellene megfosztani az önértetének ettől az utolsó támasztékától, hogy nem koldul, hanem házal.

— **A királdi sztrájk.** A királdi szénbánya munkásainak sztrájkjára vonatkozólag különféle híresztelések találtak helyet a lapokban, amelyekre nézve illetékes helyen arról értesülünk, hogy egytől-egyig alaptalanok; csupáncsak annyi igaz, hogy 170 környékbeli munkás január 3-án kiállott a munkából, míg az összes munkások háromnegyedrészt tevő letelepített munkások egy pillanatra sem szüntették be a munkát. Ez ideig azonban huszonhat híján már a környékbeli munkások is önként munkába állottak s a hivatalos vizsgálat megállapította, hogy összes felhozott panaszai alaptalanok. Kiderítette továbbá azt is, hogy a részleges sztrájkot annak a negyven munkásnak izgatása okozta, akik Amerikába készülnek és már utleteleket is kértek s akik ez uton akarták kieroszakolni, hogy a társuládba teljesített befizetéseiket visszakaphassák; miután ez törvénybe ütközik, a bányakapitányság e kéremlüket koreken elutasította.

— **A tudósetegok szanatoriumának.** Öv. báró *Wodianer* Albertné, aki már többször adta tanjuelét nemes gondolkodásának, tizezer koronát tett le *Koranyi* Frigyes egyetemi tanár kezébe azzal a rendeltetéssel, hogy az az Erzsébet királyné tudóseteg-szanatoriumát az id. *Wodianer* Albert báró nevére szóló alapítványnal egy alapítvány legyen. Ez összeggel a báró *Wodianer*-alapítvány *nyugyeneser* koronára emelkedett.

— **Hóvíhar.** *Kéadvásárhelyről* táviratozzák: Itt és a vidéken két nap óta nagy hóvíhar van, ugyanarra, hogy a brassó-háromszéki vasut sepi-szentgyörgy-kéadvásárhelyi részén szerdán reggel óta a közlekedést be kellett szüntetni.

— **A „szép” művész.** A párisi *Figaro*-ban egy kis hír huzódik meg a sok között, amelyet lehetetlen álmétközés nélkül elolvasni. Egy énekesnő Párisban panaszot tesz az igazgatói ellen a bíróságnál, mert a plakátokon feldicsérvén őt, mint szép művésznőről is megemlíkeznék róla. Ekkor és ekkor lép fel X. kisasszony, a „szép-ségéről” ismeretes énekes stb. A művésznő csak-ugyan egyike a legszebb hölgyeknek, vannak, akik úgy vélik, hogy csudaszép. És a művésznő mégis tiltakozott a „szép” jelző ellen. Őt ne hirdessék így, ő neki elég értékes a neve amugy is, amelynek szerzett ő kellő értéket művészi képességeivel és azokkal a sikerekkel, amelyek csak nemrégiben is kiérdemelt egy előkelő hangversenyteremben. A följelentés megtörtént, a tárgyalást kíváncsisággal várja mindenki. Mindenek felett pedig álmétködni kell, hogy mindez éppen Párisban történik, ahol sommiképpen sem hátrány az asszonyi szépség.

— **A szász trónörökösné regénye.** *Genf*-ből táviratozzák, hogy a szász trónörös ügyvédje, dr. Körner, közvetítésével a trónörökösné tegnap két ládában megkapta minden ruháját, ékszereit és egyéb tárgyait, melyek elutazása után Drezdában, a trónörökös palotájában maradtak. A trónörökösné, mikor a küldeményt neki átadták, szívélyes köszönetét fejezte ki. *Lachenal* és dr. *Zehma*, a trónörökös ügyvédjei, még egy utolsó értekezletet tartottak dr. Körnerrel, amelyen *Bothe* genfi német konzul is jelen volt. Hír szerint az értekezleten teljes megegyezés jött létre a trónörökös és a trónörökösne között és a feltételek után, melyeket mindkét részről elfogadtak, a kiküldött külön bíróság tárgyalása már csak formalitás, mert a bíróság ítéletét a megegyezés alapján akár már most is ki lehetne mondani. *Salzburg*-ból táviratozzák, hogy a toszkánai nagyhercegi udvarhoz közel álló körök arra utalnak, hogy *Giron* a legnagyobb mértékben fölhasználja céljaira a francia sajtót, holott a szász trónörökös a legnagyobb mértékben férfi módjára jár el. A trónörökös még mindig szereti a hercegnőt és az államraison által diktált és az ország érdekében levő intézkedéseket úgy kellett tőle kicsikarni. *Giron* azzal vádolják, hogy a hercegnőt nemcsak férje, hanem szülői és a szász király ellen is felbőszítette. A trónörökös párt meghasonlása abban az időben kezdődött, amikor *Giron* a szász udvarhoz került és a hercegnő azelőtt többször mondta, hogy férje sokat szenved a szász udvarnál lévő viszonyok miatt. Nem igaz tehát, amit *Giron* mond, hogy a hercegnő folytonosan panaszkodott a trónörökös ellen. A toszkánai és a szász udvar elhatározta, hogy több energiával fognak *Giron* ellen eljárni és hogy meg fogják törni azt szuggesztív hatalmat, amelyet a hercegnőre gyakorol. A legvégső esetben közzé fogják tenni az elfogott leveleket, amit eddig csak azért nem tettek, mert a toszkánai udvar mindent el akar követni, hogy *Lujza* hercegnőnek a visszatérést lehetővé tegye. Eddig csak az ő kedvéért kimélték *Giron*-t.

A toszkánai udvar környezetéből azt írják a *Fränkischer Kuriernak*, hogy elfogták *Gironnak* és *Mária Lujza* trónörökösének leveleit, amelyek azt bizonyítják, hogy a trónörökösné még most sem tud szabadulni *Giron* beolyása alól.

— **Házasság.** *Menton*-ból jelentik, hogy ott tegnap vezette oltárhoz gróf *Pappenheim* Siegridine *Károlyi* Erzsébet grófnét, gróf *Károlyi* Gyula leányát. Tanúk voltak a vőlegény részéről gróf *Pappenheim* Lajos Magnus és *Szatkovánszky* János a menyasszony részéről gróf *Bánffy* György és gróf *Károlyi* László. Az esküvő dr. *Késmárcsy* István áldozópap, pécsi jogakadémiai tanár vezette, aki megható magyar beszédben adott áldást és kívánt szerencsét az új párnak. Az esküvőn megjelent a rokonságon kívül a *Lijvierán* időző magyar előkelő társaság számos tagja. Az egyházi szertartást megelőzőleg a mentonai polgármesteri hivatalban végbement a polgári esketés.

Gróf *Csáky* Albinnak a főrendiház elnökének fia gróf *Csáky* Károly honvédszárkapitány és hó 20-án vezet oltárhoz *Ordódy* Pál nagybírókora volt országgyűlési képviselő leányát *Lilit* a komárommegyei Bagótán.

Klein József Losonozról eljegyezte *Funk* Paulát Váczon.

— **Egy Rothschild -- fogságra ítélve.** Párisból jelentik, hogy a rendőrbírósg báró *Rothschild* Henryt az automobil-szabályzat ismételt megemntartása miatt háromnap fogságra és husz frank pénzbírságra ítélte. A bárót in contumaciam ítélték el, mert épp abban az időben Londonban tartott felolvasást az automobilizmusról. Szóval báró *Rothschild* nemcsak hogy pénzbírságot fizet, hanem még flihi is fog. Mindenesetre pikáns helyzet a jól szituált ur életében.

— **Megvert katona.** Eszékéről táviratozzák *Száva-Bródnan* részeg emberek megverték és megkéseltek egy őt, ezredbeli gyalogost. Emiatt másnap este néhány katona megjelent társuk bántalmazójának háza előtt és annak kiadását követelte. Minthogy a házbeliek ezt megtagadták, a katonák nagy zajongás között bevették a ház ablakát. A rendőrség megjelenésére a zajongók szétszórtak.

— **Egy szabadsághős halála.** *Máramarosziget*-ről jelentik, hogy *Kosztenszky* Adolf nyugalmazott bányaszámánásos Nagy-Booskón meghalt. Az elhunyt lengyel származású ember volt és a szabadságharokban mint honvédtiszt harcolt. Nagyszében osztrómánál súlyos sebet kapott. A szabadsághar után orosz fogságba esett s néhány esztendeig mint közönséges rab ölbányákban dolgozott. Szibériából megszabadulva, visszajött Magyarországra s elvégezte a jogot és a bányász-akadémiát. Egyideig tanár is volt Selmeczbányán.

— **Hála.** A francia kormány mégis csak örül, hogy a *Humbert*-család, amely a nagy francia nemzetet egy kissé operettszerű helyzetbe sodorta, végre kézrekerült. Kissé elkésvé ki is fejezte halálját egy remekművi aranyórával, aminek *Ibarrola* madridi rendőrfőnöknek küldött el. Az óra födelén a következő bevesselt szavak olvashatók: „A francia kormány *Ibarrola* urnak, a rendőrség főnökének. A *Humbert*ek elfogatásának emlékére. 1902. december 20.”

— **Kipling versel és az amerikai bíróság.** A new-yorki bíróságok — úgy látszik — nem valami kedvező véleményrel vannak *Kipling* irodalmi jelentősége felől. Legalább erre enged következtetni a new-yorki felebbezési bíróság egyik ítélete, amelyben *Kipling* költeményei az etikai és a költői ízlet ellen valóknak vannak bélyegezve. Nemrégiben ugyanis a new-yorki sajtóbíróság egy amerikai kiadóvállalatnak megítélte azt a jogot, hogy *Kipling* költeményeit egy kötetbe fölvegye. Ez ellen az ítélet ellen azonban *Kipling* felebbezett. Felebbezésének azonban nem sok hasznát látta, mert a másodbíróság kimondta, hogy költeményei nem bírnak irodalmi értékkel, tehát nem is állanak mint irodalmi művek a törvény oltalma alatt. A költő legutóbbi verséről például az „Evezők”-ről, amelyben Németország van hevesen megtámadva, azt mondja az amerikai bíróság, hogy semmivel sincs több irodalmi becsé és értéke, mint azoknak az verseknek, amelyekkel csoda-pírakkal hirdetnek az újságokban.

— **„Apenta Actien-Gesellschaft.”** Ez az ékes nevű, nyilvános számadásra kötelezett vállalat Budapesten van. De magyar neve, úgy látszik, nincs. Levelezéseit német nyelven végzi, amit azonban senkinek sem jutna eszébe ellenőrizni, ha nem áraztatná el a germanizálásban dolgozó cég német árjegyzékével és reklámedényával a fővárost. A legújabb stíkljé a jeles cégnek, hogy válaszos levelezőlapot küldözget s a válasza szánt levelezőlapon még a posta hivatalos szavazót érintő dolog se teljesen magyar, a bélyeg helyére ugyanis az *Apenta* ezt a figyelmeztetést nyomatta a budapesti magyaroknak:

Zum
Aufkleben
einer 5 Heller
Freimarke

Ez már több a soknál. Még majd azt hiszi valaki, hogy a magyar királyi posta németnyelvű figyelmeztetésekkel kedveskedik. Szóval az *Apenta*, amely „*Natürliches Ofener* (ungarisches) *Bitterwasser*” érdekében is működik, igen szépen közeledik a vevőihöz. Remélhetőleg a közönség röviden végez ezzel a kvalifikálatlan szemtelenséggel és megtanítja az *Apentát* tisztességre. A tanulás e vállalatminként a példa bizonyítja, nagyon ráér.

— **Halálosság.** *Hoppel Horvai* Lajos volt pécsi aranyozómester 60 éves korában Budapesten meghalt. *Horvai* János szobrász atyját gyászolja az elhunytban. Nagyváradról jelentik, hogy *Szunyogh* Péter, Biharvármegye alispánja ma délután 1/2 órakor 48 éves korában meghalt. Az elhunyt öt napig tüdőgyulladásban szenvedett, két fia és nagy rokonsága gyászolja *Szunyogh* tíz év óta alispán, elnöke volt a biharmegyei takarékpénztárnak és a bihariszilgyi olajipar-lársaságnak. A részvét megyszerte általános.

— **Szédelő herceg.** *Genf*-ből jelentik, hogy a rendőrség ma *Nakaszidze* georgiai, kaukázusi herceget apósvál, egy *Roedel* nevű emberrel együtt szédelés miatt letartóztatta. A herceg kiskereskedésekben követelt el különféle csalásokat. A letartóztatott georgiai hercegnék igen kalandos multja van; 1855-ben nobilestia-üzelmek miatt Oroszországban halálra ítélték. A cártól azonban kegyelmet kapott, a halábüntetést élet-hossziganl fogságra változtatták át, 1887-ben azonban a pétervári erődből, ahova zárva volt, Párisba szökött. Itt bombagyártásért háromévi fogságra ítélték s a fogságának letöltése után Franciaországból kiutasították. Ezután Svájcban, Olaszországban és Belgiumban fordult meg de mindenüttlen kiutasították. Brüsszelben feleségül vette úvegy *Rudelheim* bárónt, *Wellington* hercegné unokabudát, de esküvője után innen is kiutasították. Ezután Gibraltárban, Nizában és Olaszországban kóborolt, míg végre most Geniben üzelmek miatt letartóztatták.

— **Miksa császár sorlege.** Nagyérdéki történelmi relikvia került a napokban a fővárosba; a tragikus végű *Miksa* császár címerével és ajánlásával ellátott serleget amelyet a császár 1865-ben volt adjuvánsának ajándékozott, jelenlegi tulajdonosa felhozta Budapestre. *Lusiano* de *Kubinyi* neve olvasható a serleg ezüsttalapzatán, neki adta örök emlékü a császár a finom metszésű poharat, amelyen üvegedzéssel ékeskedik a mexikói császár nevének kezdőbetűje s koronája. Hiteles okiratok igazolják, hogy a serleg *Miksa* császáré volt, most a néhai adjuváns fia, *Kubinyi* Rafael somogyegyei bírtokos tulajdonában van. A becses relikviát az érdeklődők megtekinthetik *Vajda* és társa *Erzsébet-körut* 7-ik szám alatt levő ékszerésüzletében, ugyánőt elolvashatók a császári ajándékok igazoló dokumentumok is.

— **Letartóztatott igazgató.** A rendőrség ma dében letartóztatta *Erdős* Armandot, egyik fővárosi napilap kiadóhivatali igazgatóját. *Erdős* Armand fiatal, alig 29 éves kora dacára tekintélyes pozíciót vívott ki magának. Előbb a Magyar-írancia, majd később az *Elso* Hazai biztosító-lársaságnál volt alkalmazva s innen került összekötötésénél a *Független Magyarországi* kiadóhivatalhoz igazgatónak. *Sternberg* Dező, a *Sternberg* Ármin és testvére hangszergyáros-cég nevében tett ellene feljelentést. *Erdős* Armand ugyanis a *Sternberg*-cégtől egy 1500 koronás zongorát, egy 800 koronát érő harmóniumot és egy 400 korona értékű hegedűt vitt bérbe, használatra. Ezeket a hangszereket azután elzalogosította. A napokban azután megbízta *Eatóri* Salamon nevű hirdetősi ügynökét, hogy a zálogcédlákat adja el. Az ügynök a cédlákat *Erdős* pénzi-sürgetőjével együtt átadta a rendőrségnek s miután így a sikkasztás büntette bebizonyított volt, a rendőrség ma *Sternberg* feljelentése alapján, hosszas kihallgatás után letartóztatta *Erdős* Armandot, aki a *Kékgolyó*-utca 4-ik szám alatt lévő lakásáról tegnap azzal távozott, hogy nem tér többé vissza oda s úgy szokásától lehetett tartani. *Erdős* Armand ellen különben az általa igazgatott lap 40 szedője is feljelentést tett csalás miatt, kárukat 1120 koronában állapítva meg. Feljelentést tett még *Garzich* János pénzbeszedő is, aki azzal vádolja az igazgatót, hogy 2000 korona óvadékával nem tud elszámolni. Mindezek a feljelentések pár nappal ezelőtt történtek. A rendőrség ma reggelre beidézte *Erdős* Armandot, akit *Török* és *Marinovich* rendőrtörzsgalmazók hallgattak ki s miután elegendő pozitív bizonyíték állott rendelkezésükre, dében 12 óra tájban ban letartóztatták. *Erdős* ellen különben az említettek kívül még több próbb ügyben érkezett feljelentés a rendőrséghez s ezekre vonatkozólag most folyik a vizsgálat. A letartóztatott igazgatót a rendőrség még ma átkísértette az ügyesség börtönébe.

— **A vendégfős-kongresszus epilógusa.** A múlt évben lefolyt szállodás, nagygyűlés vendéi tagjai egy romek kivitelű dizpajzsral lepték meg a *Budapesti Vendégfős Ipartársulatot*. A páris felső részén a magyar címer, alsó részén a svéd címer allegorikus képekben mutatják a két nemzet közti barátságot.

— **A Róza Sándor sirja.** Nemrégiben tudós vendége volt a szamosújvári feyháznak. *Seemayer* Villibáld, a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának igazgatója, aki koponyaméréseket eszközölt a feyházban. Onnan visszatérve utba ejtette *Szegedet* és elmondta, hogy a hires haramiának, *Róza* Sándornak a sirja nagy nevezetessége a szamosújvári rabtemetőnek. Sok becsületben és érdemben elaggott ember sirja gondozatlanabb, mint a rabfővezéré. A mai epigonok tiszteltben tartják a nagynevű elődöt s a rabok egymás gondjaiba ajánlják a különleges sírdombot, amely alatt a feyház büszkesége nyugszik. S kegyelettel ápolják a sirt. Virágot ültetnek a szájába, öntözik, gondozzák. A lejtán nincs név. Az a rabok temetőjében nem szokás, hanem azért messziről meg lehet ismerni, hogy melyik a dédelgetett sírdomb. Olyan rak is akad, aki amikor távozik, egy darabkát letér a már korhadt fejtáblól emlékek. Szóval: *Róza* Sándor meg lehet elégedve a másik világon. Az idők tergetege még mindig nem söpörle el e világról az emlékezetét.

— **Garibaldi özvegye haldoklik.** *Rómából* jelentik, hogy *Garibaldi* Francesca, a nagy *Garibaldi* második felesége, Ardenza utájában halálos betegten fekszik. Leánya *Oelia* ápolja, aki sürgönyileg hívta a beteghez a *Garibaldi*-család tagjait.

— **Nemzetközi drónélküli táviratozás.** A párisi *Journal* írja, hogy legközelebb *Berlin* és *Venice* között kísérletezni fognak a drónélküli táviratozással. A nemzetközi drónélküli táviratozás számára Németországban *Ober-Schöneweide*-ben is szerveznek állomást. Ha a kísérleteknek jó eredménye lesz, akkor összekötöttést teremtenek Calais, Stockholm és Lemberg között. A drónélküli táviratozást *Marconi* már annyira tökéletesítette, hogy negyven-ötven szót is lehet közvetíteni percenkint, holott alig egy évvel ezelőtt ugyancsak egy perc alatt alig tizenhat-tizenhét szót táviratozhattak csak.

— **A szabó felesége.** A párisiak sokat kacagnak a következő vig történeten: A legutóbbi automobilkiállításon, melyet a Villa Lumièreben tartottak, egy párisi uriember, aki rendkívül nagy barátja a nőknek, egy ragyogó szép asszonyt vett észre, ki nyomban megzavarta az esztét. Végre sikerült valakit megfognia, aki bemutatja. A nő arcan örömteljes meglepetés villant át, de nyomban visszanyerte előkelő nyugalmát s a vicomte azt hitte, hogy a jobb társaság egyik igen elegáns tagjával van dolga. Mégis vakmerően udvarolt, légyottot is kért s az asszony nagysókára megígérte, hogy egy órára megjelenik valamelyik előkelő kávéházban. Az asszony a légyotton nagyon hidegen viselkedett s azt mondta, hogy tudomása szerint a vicomte nagyon el van adósodva, hitelezők szorongatják, ilyen emberrel pedig nem szivesen mutatkozik nyilvánosan. A vicomte egre földre esküdzött, hogy nincs adóssága, kivéve, hogy egy szabónak 6500 frankkal tartozik. De ezt készakarva nem fizeti meg. Hadd várjon, ha már oly arctalan volt, hogy mindössze három öltözetért és egy világos mellényért 8500 frankot követelt. A szép hölgy unakozva költ föl, azt felelvén, hogy míg ezt az adósságát is nem rendezi, addig nem akar róla tudni semmit. A fülög szerelmes vicomte megígérte, hogy a szabót még aznap este kifűtözi, hogy a nyugtát másnap megmutathassa. Az urhölgy erre megígérte, hogy holnap is eljön légyottára. A szabó még aznap este megkapta a pénzét, a vicomte pedig másnap a következő levélkét kapta a szabó cégevel ellátott levélpapíron: „Sajnálom, nem mehetek el a légyottára mert téjrem nem óhajta, hogy önnel összejöjjenek.”

— **Ingvenjel.** Tegnap délelőtt Márkus József főpolgármester megjelent Ehrlich G. Gusztáv kísérletében az ingyen-tejkiosztó helyiségben. Haár Ignác elnök üdvözölte és dr. Deutsch Ernő magyarázó szavai után beható megtekintésre méltatta az intézményt. Távozása előtt meleg szavakkal emlékeztet meg az intézőt s annak hathatós támogatását ígérte. Az intézmény vezetője — mint azt dr. Deutsch Ernő kiemelte, — a külföldi szakembereknek az ingyen-tejre vonatkozó véleményét kikérte s a világ minden sarkából lelkes, elismerő válaszokat kapott, számos oldalról hasonló intézkedések keresztülvételének eszméjéről hoznak hírt.

— **A genfi bombák.** Genf-ből írják: Macchetto megvallotta Bornand vizsgálóbíróknak, hogy különböző robbantóanyag-raktárból betörés útján robbantóanyagokat szerzett, amelyeket azután Nyugat-, Kelet- és Közép-Svájz különböző pontjain rejtett el, hogy alkalomadtán hasznukat vegye. Eddig már négy ilyen robbantóanyag-raktárt fedeztek fel, a többi hármat, amelyek Kelet-Svájzban vannak valamerre, legközelebb kutadják föl. Csütörtök este Bornand vizsgálóbíró tükre, Macchetto és három rendőrhőnök kíséretében Bernbe érkezett s megállapodott az odaváló rendőrséggel, hogy következő nap felkutadják a Macchetto megjelölt újabb rejtekhelyeit is. Macchetto nem tudta leírni a kérdéses helyet, csak annyit tudott, hogy a Bern után Bürgdorf felé következő második állomás táján ásta el valamerre. A társaság Bernben megállt s másnap reggel bérkocsikon elindult Schönbrühl felé. Az országút egy elágazásánál Macchetto rögtön tájékozódni tudott és felkiáltott:

— Ime, itt vagyunk!

Azzal megmutatta a rejtekhelyet. Benn a fenyőerdőben egy hatalmas lenyófia ajában, egy rőka-erdőben volt elrejtve a veszedelmes portéka, amelyet Macchetto hamarosan előkelt. Egy kék kőműves-kőnyelbe göngyöltlen a következő robbantóanyagokra akadhat rá: egy nagyobb karton-dobozra, amelyben 26 lögyapottöltény volt: két bádóg-dobozra, amely a sváji lovasság szükségletére szánt robbantószeret tartalmazott. Két gyújtó-kapszulát tartalmazó kisebb dobozt és egy kővet kanóc-zsinórt. Macchetto a genfi rendőrség régebbi ideje ismerte már. A rendőrségen annak idején antropometriai felvételeit készítettek róla s a mikor nemrégiben St. Blaise-ben az országúton csavargás miatt letartóztatták, egy-kettőre konstatálták a mérések azonos voltát.

— **A Dunáról.** A budapesti folyammérnöki hivatalhoz ma érkezett jelentések szerint a mellékfolyók s a Duna is folyton apadóban vannak. Eddig semmielőre óvintézkedést nem kellett tenni, mert veszedelmes jellegű a vizek sehol nem öltöztek. Budapesten a víz tegnap óta 19 centiméterrel esett. A mai magassága 323 centiméter.

— **Livet doktor széruma.** Egy francia lap munkatársa kérdést intézett az akadémia egyik kiváló tagjához az iránt, hogy a tüdővész ellen föltalált gyógyszerek közül melyiket tartja a legsikeresebbnek. A tudós akadémikus így nyilatkozott: A tüdővész ellen csakis a szérumok érnek valamit. Nálunk Franciaországban Livet orvos aratótt föltalált szérumával nagy sikert, amit érdemei elismerésül, a francia orvosok dicsőségére, a newyorki kongresszus alelnökévé választottak. Livet szérumát, amelyet „bacillosum”-nak nevez, az izmok közé fecskendezik. Ez a szer a legvértelmebb tüdőbajt is meggyógyítja. A föltaláló 950 tüdőbajost kezelte a legnagyobb si-

kerrel; beteget 88 százaléka meggyógyult vagy legalább is lényegesen javult. A világon egyetlenegy gyógymód sem aratótt még ilyen nagy sikert. A bacillosum halása bámulatraméltó; a betegek egy hónapi kezelés után már visszanyerik étvágyukat, egészséges szünket; nincs lázuk, izzadásuk és nyugodtan alusznak, egész újjászületteve érzik magukat. A tüdősorvadás megszűnik, lassankint elmarad a köhögés is. A föltalálónya vált köpedékben a Koch-féle bacillus már nem található föl. A végleges gyógyulás a betegeknek csak idő kérdése. Mondhatom, hogy valóságos föltámadás megy végre szemünk előtt. Szerintem ez a szérum a végleges gyógyszer a tüdőbaj ellen. Ennél jobbat sohasem fogunk föltalálni.

— **Jótejkönyv adományok.** Hálm Károly bányajagazgató (Rudobánya) 9 korona 80 fillért küldött az ingyenkenyérre. — Vas Emilné és Vas Proskó 5 koronát küldött az ingyen-tejre. — Az adományt rendelésteleki helyére juttattuk.

— **A gyógyszerészek egének estrájkmozgalma.** A múlt esztendő utolsó napjaiban a budapesti gyógyszerészeket nagyobb arányú mozgalmat indítottak helyzetük javítása céljából. Sztrájkról és a gyógyszer-tári szolgálat beszüntetéséről is hallatszottak hírek, ami nagy aggodalmat kellett a közönség körében, elannyira, hogy a kórházak szenvedő betegeknek érdekében már a honvédelmi miniszternél is lépések történtek oly célból, hogy szükség esetén a katonai szolgálatot teljesítő gyógyszerészeknek kirendelésével bántassák el a gyógyszerkiszolgáltatás fennakadásának veszedelme. A sztrájkhírek azonban tulzoktak voltak, mert a gyógyszerészek egének bizottsága maga is tiltakozott ily céllal ellen abban a memorandumban, amelyet óhajainak összefoglalásával a budapesti gyógyszerésztöbbség elnökéhez átnyújtott. A budapesti gyógyszerésztöbbség ebben az ügyben 1. hó 14-ikén népes közgyűlést tartott.

Kifejték a budapesti gyógyszerfőirtálatlanosok ebben a választásban hogy a segédek kívánásának elbírálásánál a főnökök érdekei mellett a nagyközönség érdekeit sem szabad szem elől tévesztetni. Hangsúlyozták, hogy a legutóbb megtartott országos gyógyszerész-kongresszuson a jogadományozás módjának az érdemes és korosabb segédek javára szolgáló megváltoztatását már célba vette. Nem áll meg ebből láthatólag az a vád, mintha a kongresszust csak a főnökök érdekei irányították volna. A segédek kívánásainak pontonként való tárgyalásánál kifejték a választást, hogy a gyógyszeráraknak reggeli 8 órától esti 8 óráig való nyitvatartása kivétel nélkül. A közegészségügy és a beteg közönség érdeke ellentmond ennek az újításnak. A közönség nagyobb része csak napi munkájának megkezdése előtt és után szeretheti be szükségleteit s minthogy a gyógyszerárak vannak a közönségért és nem megfordítva, a gyógyszeráraknak reggeli 7 órától esti 9 óráig való nyitvatartása fontos közegészségügyi érdek. A gyógyszerészek ebed- és vacsoraidőjének, heti szabadnapjainak és évi szabadságidejének egyöntetű szabályozását a gyógyszerésztöbbség kivétel nélkül tartja, mert azokat a kisebb és a nagyobb forgalmú gyógyszerárakban a körülmények változólag befolyásolják. A legtöbb gyógyszerárakban évenként 2 heti szabadságidejük és álag másfél napi szabad idejük van hente nek a segédeknek, míg a napi munkárák átlagos tartama 9 óra. A hasonló minősítésű állami hivatalnokok munkaideje 6-8 óra, de szükség esetén 10. óráig a posta, táviró és vasúti szolgálatnál még ennél is több s utóbbiaknak a törvény évi szabadság-idejét nem biztosít. Nem lehet szó tehát a választásról a gyógyszerészeket túlterheléséről. A segédek memorandumja a kezdő fizetésnek 160 koronában s bár különböző gyógyszerárakban kitöltött ötéves segédi szolgálat után legalább 200 koronában megállapítását, s a természetben lakásnak 30, illetve 40 koronával való megváltását kérte. A budapesti gyógyszerésztöbbség a kérelem elbírálásához adatokat gyűjtött össze a fővárosi gyógyszerárakból, amelyekből kitűnt, hogy a segédek évi fizetése a természetben lakás 240 koronával számítva az egyéven alul segédeskedő gyógyszerészeknél 2300 korona, az egytől négyévig segédeskedőkénél 2300 korona, a négytől nyolcévig segédeskedőkénél 2760 korona, az ennél hosszabb ideig segédeskedőkénél 3170 korona átlagot ért el. Ezzel szemben a megfelelő minősítésű állami hivatalnokok fizetése a XI. rangosztályban 1600, 1800 és 2000 korona, a X. rangosztályban 2300, 2500 és 2700 korona, a IX. rangosztályban 3000, 3200 és 3400 korona. A gyógyszerészek eszerint szolgálata nyolc-tizedik évében elérte azt a fizetést, amit a hasonló minősítésű szám-vagy kezelőtszi csak nyugdíjaztatása előtt, éte alkotány ér el, a fizetésben való gyorsabb előhaladás mellett pedig mindjárt a kezdő fizetése is nagyobb. Azonkívül a budapesti gyógyszerésztöbbség önszántából és a segédek hozzájárulása nélkül nyugdíjalapot is teremtet a szolgálatban megrokkant fővárosi segédek javára, amelyből pl. 1901-ben 3900 koronát, 1902-ben 4100 koronát fizetett ki. Szembesítjük a választást a budapesti segédek helyzetét a lembergi és bécsi segédekével, mint akiknek a közelmúltban lefolyt hasonló jelegű mozgalma a budapesti segédek akciójára az impulzust megadni látszott és a beszerzett adatokból meggyőzőleg mutatja ki, hogy jól-lehet Bécsben a gyógyszerárak és a lakosság közötti arányssám 70%-al kedvezőbb a gyógyszerészekre, mint Budapesten, és a gyógyszerárak jövedelmzősége is jóval magasabb a budapestiekénél, a magyar segédek helyzete aránylag mégis előnyösebb. Kifejtik végül a választást, hogy testületi ellenőrzést fog ezen-

ten a segédek lakásviszonyai fölött gyakorolnói és ha szórányosan az adott lakás ellen alapos panasz merülne föl, úgy kollektívák közbenárrással, de szükség esetén a közegészségügyi hatóság segítségével is megfogja szüntetni a panasz okát.

— **Téli fürdőkúra a Szent Lukács-fürdőben.** A december havi fürdővendégek névsorából kitűnik, hogy a múlt hónapban a Szent Lukács-fürdőben sok idegen és előkelő vendég használta a fürdőkúrákat. Többek között a következők: Heinrich Thies, Pion Holstein, Charles Keen London, Jean C. Atanasiu és neje prelektus Galatz, Helena Bertume Braila, Moritz Lazarus Jolozlogban igazgató Lemberg, dr. George Gociu, Husy, Menachem A. Hasan Rutschuk, B. L. Charleton Liverpool, Leo Rosenzweig Odeurau, Karl Horak Bécs, Gusztáv Gröbner gyáros és Jakob Bauer, Turau Magyvalle. Főy Akosné és leánya Galgó Györk, Bethly Akos Viktor Tata, Majorossy Imre polgármester Pécs stb.

— **A babák fotografása.** A Nagymező-utóban, a Fővárosi Orfeummal szemben levő Mai-téle kaocé kis paoiában mostanában, boros időben sem szünetel a munka. Hatalmas villamosiámpák fényében öröklik meg a lemezek a sok bájos gyermekarcot amelyek méltán világhírűvé tették a Mai és társ-féle fotografai műintézetet. Igazán látványosság, egész kis látárszámba megy az a sok mosolygó, bájos gyermekarc, ami a kapubejárát két oldalán üveg alatt látható s amit állandóan az érdeklődők egész tömege nézeget.

— **Az osztályorszájáték húzása.** Az osztályorszájáték mai húzásán tizenöt ezer koronát nyert 104131, tízezer koronát 95183, ötezer koronát 71917, ezer koronát 100938 104336, ötszáz koronát 179214/17 35314 39360 42174 43370 78207 24139 55787.

Bolyai János emlékezete.

Kolozsvár, január 15.

A kolozsvári egyetem ma ünnepele Bolyai János világhírű magyar matematikus születésének százéves jubileumát. Az ünnepély első része az aulában folyt le, amelyet előkelő és kiváló közönség egészen megtöltött. Az ünnepélyen a polgári és katonai előkelőségek nagy számban vettek részt. Jelen voltak: Baró Eötvös Loránt, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Szily Kálmán, az Akadémia főtitkára, Tóth Lajos közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos, Fröhlich Izidor és Beke Manó tanárok a Budapesti Tudományos-Egyetem és Rados dékán és Kürsák, Réthy és Tóth tanárok a budapesti Műegyetem képviselőiben, a bécsi cs. és kir. katonai műszaki akadémiát Budissavjevoitsch alezredes képviselő, Bartha, Császár és Vykár magyar növendékekkel. Küldöttséget küldött a marosvásárhelyi ref. gimnázium, melynek Bolyai sok éven át tanára volt. Jelen volt továbbá Bolyai hasonnevű fia és egy Dénes nevű rokona.

Az egyetemi hallgatóság énekkara által elénekelt szöveget lát Schilling Lajos rektor megnyitotta az ünnepi gyűlést, lendületes szavakban kiemelve az ünnepély jelentőségét.

Erre Schlesinger Lajos kolozsvári matematika-tanár tartotta meg hosszabb emlékbeszédét Bolyairól és ismertette az ünnepély alkalmából kiadott emlékkönyvet.

Utána előszőr báró Eötvös Loránt szólalt fel, melegen emlékezvén meg Bolyairól, aki a környezete által nem érte alkotja meg halhatatlan művét és elismerést vivott ki magának. Nekünk — ugymond — most jobb sorsunk van, de mi is arra törekszünk, hogy a tudomány zászlaját oly magasan lobogtassuk, hogy ennek a zászlónak a haza határán túl is adják meg a tiszteletet. Most, midőn a Királyhágón túl és innen ünneplik a tudományt, reméljük, hogy lehet, lesz is valamikor a tudomány világban egy nagy Magyarország. (Taps és hosszas éljenzés.)

Ezután Szily Kálmán főtitkár felolvasta a M. Tud. Akadémia következő két határozatát:

Bolyai János születése századik évfordulójának ünnepeléséhez a M. Tud. Akadémia azon határozatával járul hozzá hogy a halhatatlan tudósunk, valamint az ő mélyen gondolkodó atyjának és a tudományban mesterének emlékeztetere első ízben 1905-ben és azután minden ötödik évben a decemberi összes ülésén, a megelőző öt évben bárhol és bármely nyelven megjelent legkiválóbb matematikai vizsgálat szerzőjét, tekintetbe véve az illetőnek előbbi tudományos működését is, 10,000 korona Bolyai-tudommal és éremmel tünteti ki. Az érem egyik oldalát a M. T. Akadémia és Budapest képe, a másik oldalát magyar felirattal díszíti. A jutalom odaítélésében a M. T. Akadémia III. osztálya legkiválóbb márciusi üléséből, két belső és két külső tagból álló bizottságot választ, mely október első felében Budapesten egybegyűlve határoz. A bizottság saját kebeléből maga választja elnökét, ki a bizottságban szintén szavaz és szavazategyenlőség esetében szavazatával dönt. Ugyancsak a bizottság választja a öadóját is, aki a bizottság határozatáról a díjat odaítélő összes ülés számára részletes indokolt jelentést készít.

2. A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya ugyanezen alkalomra a „Tentamen” második kötetének új kiadásából Bolyai János világhírű „Appendix”-ét 100 példányban a kolozsvári egyetem rendelkezésére bocsátotta, hogy mindazon tudományos intézetek és tudósoknak kedveskedhessék vele, kiknek a mai emlékünnepe irómanyt meg fogja küldeni.

A budapesti egyetem nevében Fröhlich Izidor és

utána *Bécs* Manó beszéltek nagy tetszés közt. Hasonlóképpen szólott a Műegyetem nevében *Rados* dékán.

A bécsi műszaki katonai akadémia nevében *Budissawojewitsch* alezredes német nyelven utalt azokra a láthatatlan szálakra, amelyek a kolozsvári egyetemet a bécsi műszaki katonai akadémiával összefűzik az által, hogy *Bolyai* ennek az akadémiának növendéke volt. Kívánja, hogy a kolozsvári *Ferenc József* tudományegyetem minél több tudóst neveljen a haza javára. (Taps. Nagy tetszés.)

A budapesti matematikai és fizikai társaság nevében *Kürsch* tanár, az erdélyi irodalmi társaság nevében *Szamosi* János beszélt.

A marosvásárhelyi kollégium üdvözlése után *Bedőházy* János országgyűlési képviselő beszélt, felémeltvén, hogy 6 20 éven át *Bolyai* utóda volt a katedrán. Látszik — ugymond — hogy van magyar nemzeti génusz, mely minden téren nagy alkotásokra képes. Mint politikus is azt a politikát tartja helyesnek, mely a nemzeti kultúrát terjeszti. Az üdvözlésekre *Schilling* rektor válaszolt és felemlítette, hogy üdvözlőlevelét érkezett a göttingi egyetemről és a német matematikai és a fizikai társaságtól. Az egyetemi delegált végül a magyar királyhimnusz ténnyel el, melyet a közönség álva hallgatott meg.

Az egyetemről a közönség *Bolyai* János szülőházához vonult, hol *Farkas* Gyula dékán átadta a város gondozásába azt az emléktáblát, melyet az egyetem matematikai és természettudományi kara állított. *Salamon* Antal tanácsos az emléktáblát átvette és utalt arra, hogy *Mátyás* királyban és *Bolyaiban* is oly lángelmű férfiak ünnepeltek, kik az igazság bajnokai voltak. Ezután *Farkas* dékán elrendelte a koszorúknak az emlékre való elhelyezését. Koszorúkat küldtek a budapesti és a kolozsvári egyetem, a műegyetem, az akadémia, a természettudományi társulat és a város. Táviratot küldött még a selmeczi bányász- és erdészakadémia.

Gróf Lónyayék ügye.

Budapest, január 15.

Gróf *Lónyay* Elemér ma hosszabban nyilatkozott a *N. F. Presse* tudósítója előtt *Cap-Martinban*. A gróf határozott hangú nyilatkozatában ismét megcáfolja a minapi híreket. *Stelánia* hercegnő néhány hét óta időzik a *Rivierán*, *Cap-Martinban*. A *Villa* *Kahnban* lakik férjével, gróf *Lónyay* Elemérrel, néhány percnnyire a nagy szállótól, amelyben boldogult királynéknak oly szivesen időzött. A park közepén áll a kastély, amelynek ablakai a tengerre nyílnak. Mialatt gróf *Lónyay* várom, arra a tudósító, egy pillantást vetek *Stelánia* műtermére, ahol egy skiccet pillantok meg, melyet a grófné most kezdhetett meg. Sziklás vidéket ábrázol, rajta a tenger széles hullámaival. Csakhamar megjelenik gróf *Lónyay* Elemér; *Stelánia* számára ment-látogatásom célját persze rögtön kitalálja:

— A hamis hírek — ugymond — már meg vannak cáfolva. Kérem önt, a demitenti a leghatározottabb formában ismételle meg. Én a legjobb egyetértésben élek feleségemmel és esküvőnk óta — folytatja mosolyogva — nem hagytam el soha. Nem tudom, hogy keletkeznek e fajta hírek. Nem ismerem a lapot, amelyik az álhírt közölte, de szilárd elhatározásom, hogy törvény elé citálom. Azt csak nem lehet büntetlenül mondani egy újról, hogy feleségét elhagyja.

A gróf ezután azokról a módokról beszélt, amelyek segítségével elégtételt akar magának szerezni.

— Megbízom rögtön ügyvédemet, hogy a nevezett lap ellen a megtorló eljárást megindítsa. Sajnos, Ausztriában olyanok a sajtóügyi törvények, hogy nem nyújtanak kellő védelmet a magánbecsületben történt megtámadásra. Angliában az ilyen becsület-rablót súlyosan megbüntetik és én csinos összeget juttathatnék a szegényeknek, ha a kártérítést nekem megítélnék. Feleségem és én alig tudjuk túrtörténeti megbotránkozásunkat ezen koholmányok, hogy ugy mondjam, gyalázatos dolgok fölött. Hirt kaptunk Bécsből, hogy ott a legmagasabb körök, melyek ismerik családi életünket, a legnagyobb mértékben meg vannak botránkozva e hamis hírek terjesztése felett. Az udvar a hivatalos cáfolat megjelenését kieszakozta. A dolog tehát most meg van cáfolva, de én a pör után családi életemet a többi támadástól meg akarom óvni. Talán ez a pör ki fogja deríteni, hogy ki a terjesztője a híreknek és hogy minos-e terjesztésben rosszakarat is. Jögnak van megtudni, ki rágalmaz bennünket.

Mialatt a gróf beszélt, megjelent *Stelánia* grófné. Éppen sétájáról tért vissza. A volt trónörökös né igen jó szíven van, megjelenése igen előkelő. Oltszék a lehető legegyszerűbb. A grófné naponkint nagyobb sétákat tesz a tengerpart mentén.

Az *Echo de Paris* munkatársa *Hutin Marcell*, látogatást tett a mentonai *Kahn-villában*. *Hutin* előbb gróf *Lónyay* fogadta, aki bevezette *Baselli* báróné-

hoz, a grófné társalkodónőjéhez. Az a terem, ahol a karosu, szőke urhölgy fogadta a párisi újságrót, festőműteremnek van berendezve. Falain *cap-martini* és *monte-carlinói* tájakat ábrázoló ügyes vázlatok vannak, valamennyi a volt trónörökös né műve.

— Tudom, hogy milyen ügyben jött — mondotta *Baselli* báróné angolos kiejtéssel. — De igazán — hasztalan fáradt. Egy árva szó sem igaz mindabból, amit bizonyos osztrák lapok előttem ismeretlen címből elhíreszteltek a grófi párról. Mindez merő rágalom. Sohasem gondolt a gróf és a grófné válásra. Egymással egyesültek és mindig együtt fognak maradni. Boldogságukat a legkisebb felhő sem homályosítja el.

Hutin ama kérdésre: vajjon lehetséges-e, hogy a grófné fogadja, *Baselli* báróné így válaszolt:

— A grófné anyja halála óta senkit sem fogad. De az ő nevében kijelenthetem, hogy a róla elterjedt híresztelések nagyon felháborították.

Gróf *Lónyay* azt írja *Hutin*, hogy kissé fáradtnak látszik. Bajuszát még huszárosan kipödrí a kék szeme még élesen villog, már nem olyan fiatalos, mint hajdanában. Haja már ritkulni kezd. Gróf *Lónyay* határozottan megcáfolta a válási híreket és kijelentette, hogy bécsi ügyvédjét megbizta, hogy indítsa meg a sajtóeljárást amaz osztrák lapok ellen, amelyek a rágalmozó híreket forgalomba hozták. Mostanában váltóláza van, keveset sétál, többnyire szobájában marad. Két orvos kezeli. Mielőtt visszatér *Londonba*, a grófnéval *Párisban* tölt néhány napot, ahol már 1899-ben is jártak. *Lipót* belga királynak a grófnéhez való viszonyáról gróf *Lónyay* nagy óvatossággal nyilatkozott.

Dr. Fejérfalvy Kálmán ügyvéd felkért bennünket a következő nyilatkozat közzétételére:

Tegnap esti felhívásomra megjelent ma nálam *Bécsből* *Klittenberger* Károly, az *Oesterreichische Volkszeitung* szerkesztője, aki az idecsatolt nyilatkozatot nyújtotta át nekem. E nyilatkozattal szemben kijelenttem a nevezett szerkesztőnek, hogy a további eljárást megbízóm elhatározásától tetsem függővé. *Budapestben*, 1903. január 15. *Dr. Fejérfalvy* Kálmán ügyvéd, mint gróf *Lónyay* Elemér és neje, *Stelánia* belga királyi hercegnő megbízottja.

A mellékelt nyilatkozat következőleg hangzik:

Budapest, 1903. január 15-ikén.

Az *Oesterreichische Volkszeitung* szerkesztőségében megbizattam annak kijelentésével, hogy a gróf *Lónyay* Elemér házassági vizzályáról szóló sajtóhírt mi lapunkban tudósított megbízhatóságában jóhiszeműleg bízva tettük közzé és midőn a hír valótanságáról meggyőződést szerztünk, nyomban a legelőkeltebben sajnáltuk, hogy tudósítónk iránt túlságos bizalommal voltunk és sietünk is ezt lapunkban kifejezésre juttatni. Annál inkább sajnáltuk ezt, mert mindenkor a legnagyobb tisztellel voltunk eltelve ő királyi fenségére *Lónyay* Elemérné grófné személye iránt és mert fájdalmasan érintet bennünket az a tudat, hogy közemünk által ő királyi fenségének kelemetlen órákat okoztunk.

Tudatában vagyunk annak, hogy *Lónyay* Elemér grófnak azért a sérelemért, amely rajta a mi szándékunk nélkül bár, talán a mi hibánkól esett, minden elégtételt tartozunk, de meg kell említenünk, hogy az az egyén, aki ellen sikerrel lehetne panaszt emelni, társadalmi állására nézve oly jelentékeny, hogy a grófi pár méltóságán alul állana, hogy azon elégtételt vegyen.

Az *Oesterreichische Volkszeitung* szerkesztőségében

Klittenberger Károly.

A boldogtalanok.

Amerikában a boldogtalanok klubot alakítottak.

I.

Alapszabályok.

1. A klubunk legyen olyan társulat, Amelynek tagja sohasem mulat.
2. A tagnak az legyen kötelessége, Hogy bú és gond marjon be a szívébe.
3. Horgaszsa le mindenkor a fejét, Szemből bús könnyet morzsolva szét.
4. Fájdalma legyen pokoli; s ha kél a Nap, vagy nyugszik, legyen az arca méla.
5. Tagsági díj: örk martírium, Jog: minden tag fölülte síron!
6. Tag az lehet csak, akiről megérzik, Hogy szíve meghasadt és egyre vérzik.
7. Ha a tagot bármily szerencse éri, Ki lesz golyózza, még ha nem is kéri.

II.

A kör dala.

Lalá, lalá, a gond, a gond
Lalá, szívünkbe bésósat,
Mienk a bú, mienk a baj,
Hejje, hujja haj.

Lalá, lalá, ki köztünk van,
Lalá, az mind boldogtalan,
Mit ajknuk zeng, az csupa jaj,
Hejje, hujja, haj!

Lalá, lalá, gyufát iszik,
Lalá, a morgba elviszik,
Kinek fején örk a vaj,
Hejje, hujja, haj!

Lalá, lalá, könnyűnk örk,
Lalá, minden tagunk törött,
Az aroon ránc, kihull a haj,
Hejje, hujja, haj!

xl.

FŐVÁROS

(*) **A főváros és a közmunkatanács.** A főváros és a közmunkatanács között megint újabb konfliktus támadt. A főváros a budai irtalmasrendnek tavaly jégverem, kert pavillon és fedett telekelya építésére adott engedelmet. A rend bolthelyiségeket is akart építeni, azt azonban a főváros nem engedte meg. Az irtalmasrend az elutasítás ellen íőlebbezett s a közmunkatanács nemcsak a megíőlebbezett részt változtatta meg, hanem a fővárosi tanács egész határozatát megsemmisítette azzal a megokollással, hogy ő a renddel kötött szerződésében megállapította, hogy a rend semmit sem építhet. A fővárosi tanács mai ülésében elhatározta, hogy a közmunkatanács eljárása ellen íőlir a belügyminiszterhez, mert a közmunkatanácsnak nem volt joga ahhoz, hogy a tanácsnak meg nem íőlebbezett határozatát megsemmisítse, mert a közmunkatanács a renddel kötött szerződést nem jegyeztette íől a telekre s nem tudatta a fővárossal sem. A tanács arra kéri a belügyminisztert, hogy a közmunkatanács határozatát semmisítse meg s utasítsa a közmunkatanácsot, hogy szigoruan tarisza meg a közmunkatanácsí törvényben megállapított jog-és hatáskörét.

(*) **Miniszteri jóváhagyások.** A közgyűlés 4000 korona segélvi szavazott meg a budapesti általános politikai-egyesületek az 1903. évre megszavazott 600 koronát a szolnoki *Damjanica-szoborra*, végre a *Ferenc József*-híd budai homlokzatától a *Gellér-hegyre* vezető vízvezetékí cső lektetésére 64 600 koronát. A belügyminiszter ezeket a határozatokat jóváhagyta.

(*) **A csavargözös-társaság ügye.** Néhány lap azt híresztelte, hogy *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter leirt a fővároshoz, hogy a propeller-társaságnak jelentékeny szubvenciót adjon, vagy a partibérek a minimumra szállis is. Ez a híresztelés a *Magyar Távirati Iroda* értesülése szerint teves és a tényállás a következő:

A budapesti csavargözös-átkölési és hajzási részvénytársaság tavaly november 10-én avval a kéressel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy támogatásával tegye lehetővé a társaság iennállását. A társaság egyszersmind kimutatta, hogy a *Margit-híd* és a *Ferenc József*-híd következésében négy millió utasra menő forgalma telnyire csökkenett és ez a csökkenés az új hid megnyitása után előreláthatólag még nagyobb mérvet fog ölteni. Az az idő, amikor a társaság részvényeseinek jó osztalékot fizetett, már rég letűnt, mert 1885-ben az engedély megújítása csak nehéz feltételek és nagy terhek elvállalása mellett történt meg. A társaság mostani helyzetében kénytelen felszámolni, de mielőtt a felszámolást kimonadná, még egy utolsó kísérletet tesz és a kereskedelmi miniszterhez fordul. A miniszter a kifejtett indokok alapján a folyamodványt áttette a fővároshoz azzal a megjegyzéssel, hogy a kérvényt a partibérek és karónpétek megfelelő mérséklésére, esetleg elengedésére vonatkozó részének kellő figyelembevételével vegye fontolóra. Ez volt az az állítólagos „felsőbb nyomás”, amely az előadottak szerint igazán nem minősíthető nyomásnak.

(*) **Telekkönyvi rendezés.** A békás-megyéri határban az Ürm-hegyen van a fővárosnak három olyan parcellája, amelyek összes nagysága 1836 négyszögöl. Ez a három parcella ugy lekszik s a íőlmérés idejében ugy volt elhatárolva, hogy sem az ó-budai, sem a békás-megyéri határba nem vették íől telekkönyvileg. Minthogy a parcellák messze lekszenek a központ ellenőrzésétől, a szomszédos telektulajdonosok egyremásra foglaltak belölük kisebb területeket. A mérnöki hivatal azonban, a nyilvántartás alapján — figyelemmel kísérté ezt az ügyet s a dolgok állásáról jelentést tett a tanácsnak és intézkedést kért, az iránt, hogy a vagyonloltár alapján végeztesse el a telekkönyvi rendezést. Kéri egyuttal a mérnöki hivatal, hogy a területet látsítsák be, mert az régonte ugyis szólıőterület volt s ezental is, mint ilyet használhatják azok, akik majd a fővárostól megfogják vásárolni.

(*) **Hová tartozik az Öntőház-utca?** Az I. ker. előjáróság a napokban — hivatalos iratban — azt a kérdést intézte a tanácsoshoz, hogy az Öntőház-utca az I., vagy a II. kerülethez tartozik-e. Ennek a megállapítása már csak azért is fontos dolog, mert ebben az utcában van a zsidó templom. Az előjáróság adatait hoz föl, amelyekből kétségtelenül kiderül, hogy az Öntőház-utca a II. kerülethez tartozik. A tanács kiadta az ügyet a mérnöki hivatalnak, amely ma tette meg az erre vonatkozó jelentést. E szerint az Öntőház-utca régebben osztrákban a II. kerülethez tartozott, hanem a kerületi előjáróságokról szóló törvény életbeléptetésével határozottan az I. kerülethez csatolták.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Művészfurfang.** Az *Operaház* balletműsora az utóbbi esztendőben ugyancsak elzúlt: *Coppélia*, *Naila* és *Sylvia*, a három klasszikusan gyönyörű táncopéra lekerült színpadunkról és a bécsi stíl nem mindig épületes termékei arattak kérdéses sikereket. És hajdani magas színvonaláról lassan-lassan lecsuszott a táncszemélyzet is, amely azonban még mindig rengeteg pénzbe került az országnak. Szívesen konstatáljuk, hogy *Guerra* Miklós, az új balletmester kiváló szakértelemmel és buzgó hivatásérzettel ment neki a bajok orvoslásának és hogy az ő működése máris szemmel látható eredményeket mutat föl. Ezzel az elismeréssel vezetjük be a *Művészfurfang* című tréfas ballet mai premiérének ismertetését, amelynek szövegét és koreográfáját *Guerra* Miklós készítette, zenéjét pedig *Skofits* Ferenc szervelte. A szöveg, amely igen kedves a maga igénytelenségében és sok természetes alkalmat ad tánchelyzetekre, röviden a következő: Egy színházi ügynök megjelenik a tánciskolában, hogy külföldi színház számára megfelelő start találjon. A ballerínák közül kiválasztja a legtehetségtelebbet, mire a többi bosszú eszküszik. Ennek a bossznak a színhelye az ügynök irodája, ahová a második kép vezet. A visszautasított táncosnók mindentéle álrúhában megjelennek az ügynök előtt, akit immáron művészetükkel egészen elragadnak. Azonfelül egyre megakadályozzák, hogy szerencsés vetélytársnőjük a szerződést aláírja. A vége általános kibékülés és az igazi tehetség diadala, aki a szerződést aláírja. *Guerra* kiváló szakértelemmel pompásan dolgozta ki a ballet koreográfáját. Számolnia kellett azzal a körülménnyel, hogy a ballet, amelyből a bevált — lájdalom, már nagyon régóta bevált — táncosnókat eltávolította, ezidőszent csupa fiatal kezdő erőből áll, akikre nem lehet nagyobb veszedelem nélkül nehéz feladatokat bízni. Egyszerű és technikailag könnyű figurákat komponált tehát, amelyeknek sikeréhez elegendő a tömegmozgás egyenletessége és kecses legyelmeltsége. Ilyen rövid idő alatt nem lehetett a balletkari megreformálni, de örméll láttuk, hogy a hőlgyek legalább vonalat tartanak, hajlékonyabbak, felső testtartásukban kifejezettek és hogy az állandó tréning nyomait mutatják. Egy statisztikus kiszámította, hogy balletkarunk eddigelő 546 kilót vesztett, amióta *Guerra* a balletmester; a becsléses megtalálta no hozza vissza! A balletiskola jeleneteinek nem ártott volna az intím humor nagyobb bősége, — a második képből pedig nagyon hiányzik egy komoly klasszikus kettős, amely művészből jelentőséggel is szolgált volna a túlságosan könnyev felvonás keretében. *Skofits* ur zenéje, amelyre nem igen szívesen emlékszem vissza, a sekélyes bécsi ballet-zenénnyel hirtudbrüli aljának terméke, amelyet *Mahler* Gusztáv csak azért fogadott el, hogy *Bayer* József, a bécsi *Operaház* régi balletszerzője megpukkadjon; ma pedig mi pukkadozhatunk. Fényes operaházunkban az a kommunis muzsika úgy tetszett, mint valami hangos illetenség. Sokhelyütt tisztára cirkuszi zene; hallatára kedvet kaptam, hogy kardokat nyeljek és öt golyóbbissal fogócskát játszodozzam a levegőben. Egy hajós-utcai fiakkerlő, amely valamikor Renznel szolgált, néhány akkord-rongyot megrészegülten úgy viselkedett, mint egy nyugalmazott öreg tábórnok, aki egyszerre egyéves önkéntesnek képzeli magát. A zene egybér részei pedig edes ábrándba ringattak: lombok sühogását hallottuk a wurstliban és epekedtünk utánad. Oh körözött lipitai és kőbányai ser! — Az előadás kiffinó volt. *Schmidek* Gizella az első klasszikus magántánccosnó szerepében nagy sikert aratott: technikája egyre nagyobb biztonságra tesz szert, egyéni gráciája pedig mindig hódított; a spanyol-jelleműben ritmus és erőf mutatott. *Gaszner* Boriska a *La merveilleuse*-tróiban kecsesen és poétikusan táncolta a keringő-, mazur- és galopp-részeket, kiffinó partnerrel: a sok dícséretet érdemlő *Smeraldi* és az ügyes *Zolnai* voltak. A török táncban *Fuchs* Rózi tűnt fel bájos székeségével és határozott talentumával és a két szép *Kranmer*-nővér. Feltűnt keltett a kis *Niszchy* egy tizenéves gyermekleányka, akire alighanem szép jövő vár. Biztos spiccolése, kifogástalan felsőtesttartása, igazi tánc-

lába, mosolya és ritmusérzéke igazi tehetségre vall. *Brada* mint jeles adagio-táncos, *Szabadosné* mint kedves komika, *Pini*, *Monsi* jól egészítette ki az ensemble-t. Külön kell megemlíkeznünk *Koos* Margitról, aki nagyon szépen halad előre pályáján. — A zenekart *Szikla* karmester dirigálta, akinek eleven ritmusérzéke a legslányabb zenébe is életet olt. A klakk bántón tolokodott. (G—ly.)

**** Víg-színház.** (*Bemutaló előadás.*) Amig francia bohózatok lesznek a világon, nem kell kétségbeesnie az emberiségnek: mindig lesz, aki a legsötétebb hangulatában is jókedvre derítse, kacagást fakasztson ajkán. Mindig és mindig csak vissza kell térnünk erre az igazságra, valahányszor utána vagyunk egy francia bohózat bemutatásának a *Víg-színházban* s ha megismételjük magunkat, valóban nem mi vagyunk az okai, hanem ezek a hallatlan jókedvűt duzzadó darabok, amelyek mind azt bizonyítják, hogy igazi bohózatíró népe csak egy van a világnak, a — francia. A gall kakas felteheti, leveheti a frigiai sipkát, kukorékoltat ideig-óráig a nacionalisták, a reakciónáriusok hangján, az isteni jókedvűből nem foszthatja ki senki. A prussienek kitéphetnek két diszes tollat a farkából, a gall kakasnál vigabban senki sem kukorékol a világon!

Ma este megint olyan egy bohózatot plántált színpadára *Párisból* a *Víg-színház*, amelynél mulatságosabbat el sem lehet képzelni.

— Aki mulatságosabb darabot ír: az már csal! — idézhetnék egy kis módosítással, *Ujházi* mester rőpszóvá lett szavajárását.

Három jókedvű franciát vall szerzőjének a *Víg-színház* ma esti udonsága, *A kis fészék*, *Berr*, *Dehéro* és *Guillemand* egyesítették jókedvüket, szemlényvesztői ügyességüket, hogy megselekedjék ezt a hallatlan színpadi bohóságot.

Egyenes lehetlenség elmondani darabjuknak a tartalmát, annyira össze-vissza tudják bogozni darabjuk cselekményének szárait s oly eszevesztett gyorsasággal kergetik egymást a hóbotorsnál hóbotorsabb helyzetek. Nem is kísértjük meg tehát a bohózati akciónak ehhez a gordiusi csomóhoz hozzányúlni. Beérjük annak a jelzésével, hogy két házaspárnak, *Raverdy* ügyvédnek és feleségének *Antoinette*-nek s *Rouquet* csendőrkapitánynak és feleségének, *Fernande*-nak, a házasságtól elszakotálnak ki a francia szerzők olyan meglepően új és triss bohózati helyzeteket, amelyek egyenesen káprázatosak. A darab második és harmadik felvonásán az ember már alig tudja számon is tartani az utvesztőket és fordulatokat, amelyeken a szerzők végigkacagtatják.

Csupán a véletlen egy sajtószerségénél fogva kell külön foglalkoznunk a bohózat egyik alakjával, *Patouille*-l. Ez a bájos csirkefogó senki más, mint a — francia *Puzsér*, *Molnár* Ferenc bohózatának, *A doktor urnak* a alakja. Minthogy a francia szerzők éppoly kevéssé ismerték *Puzsér* urat, mint ahogy az ifjú magyar szerző nem ismerte és nem ismerhette (*A doktor urnak* már régen ott volt a *Víg-színház* dramaturgjánál, mikor a párisi *Palais-Royalban* bemutatták a *La Carotte*!) az ő *Patouille*-jüket, itt az írői invenció véletlen találkozásának olyan esztéről van szó, amely egyenesen meglepő. Ez a *Patouille* is a legbrilliansabb bohózati figurák egyike s *A doktor urnak* fiatal szerzője annál büszkébb lehet hősének erre a véletlen francia rokonságára.

A darabnak rendkívüli sikere volt. A *Víg-színház* premiérközönsége ismét egyikét élvezte át azoknak az estéknek, amelyeken — oldalfájással hagyja el a színházat a sok kacagástól.

A kis fészéknek a lériszereplők: *Hegedűs*, *Góih*, *Szerémi*, *Topolczi*, *Balassa* az erősségei. Ezeknek az uraknak már a kisujjukban van a francia bohózat könnyed és gyors tempója. A két fő női szerepben *Varsányi* Irén és *Gazzi* Mariska álltak elég hűsiesen a harcvonalban. Az epizód-szerepeket a megszokott *víg-színházi* pompás stílusban *Rónaszéki*, *Vendrey*, *Bárdi*, *Győző*, *Nikó* Lina *Kész* Rózi és *Varga* Anna látták el. A minden zűgában telt ház csakony rengett a harsogásoktól és tapstól. A darabot *Molnár* Ferenc brilláns fordításában adták. (M—s.)

**** Monna Vanna.** A rendkívül szép és érdekes Maeterlinck-darab mai előadására is éppen úgy tódult a közönség, mint az eddigiekre. A mai előadás volt a *kilencedik* és a fekete tábla hirdette, hogy az összes jegyeket eladták. A jegyek túlyomó része *elővetelben* kelt el. Csaknem példa nélkül áll, hogy kileno előadásra jóformán előre megveszik a rendelkezésre álló összes jegyeket. Az anyagi siker fényes, de a művészi sikert ebben az esetben még többre becsüljük. Ez a darab tele van a legmelyebb flozofiai tartalommal és a poézis legfinomabb szépségeivel. Ilyen daraboknak a hatása éppen úgy dícséri a közönség izlését, mint a játszó művészek tudását. Bizonyos, hogy az érdeklődés nem volna ilyen lankadatlan, ha a mi színészeink nem volnának

mélto tolmácssal a darab magas színvonalon mozgó dikolójának, mély és tündöklő szellemének. Ebben a darabban a legnehezebb feladattal kellett megküzdnie és ezt a küzdelmet esztéről-estére diadallal vívják meg a Nemzeti Színház színészei, tehetségük legjavával és a becsyvágy szokatlan mértékével. Bámulatosan összehangolt játéuk stilszerűsége a legnagyobb elismerésre méltó. Mondják, hogy *Maeterlinck* nem sokára Budapestre jön a maga társaságával és *Monna Vanna*t franciail fogja bemutatni fővárosunk közönségének. A Nemzeti Színház művészeinek az lesz a legnagyobb dícsőségük, ha majd az összehasonlításból kiderül, hogy *Maeterlinck* nagyszerű munkájának ok az érdekesebb, igazabb és brilliansabb magyarázó.

**** Az Operaházban** holnap, pénteken, bérelt-színházban, mérsékelt helyárrakkal *Tell* Vilmos kerül színe *Szilágyiné*, *Payer* M., *Valent* V., *Kornai*, *Beck*, *Ney* D., *Broulik*, *Szendri*, *Kiss*, *Déri* és *Hegedűs* közreműködésével. A harmadik felvonásban előforduló táncokat előadják *Balogh* Szidi, *Schmidek* Gizella, *Brada* és az egész táncokar.

**** Premiére az Uránia-Színházban.** A Uránia nagy ambicióján készült a hétfői premiére. *Németh* Péter hírlapíró új darabja, melyet magyar Tengeremlékünkéről és a Quarneróról írt, sikeresnek ígérkezik. A mozgófényképek szenzációsámba mennek s különösen a buvár tengeraltal munkája s a naplemente színes mozgója feltűnésteltető. A sikert emelni fogják az Uránia-Színház utjonnan beszerzett vetítógépei, melyek a hétfői premiéren tognak először működni.

**** Raquin Teréz.** A Magyar Színház holnap, pénteken mutatja be szezonjának hatodik udonságát, a *Raquin Teréz*t. Ezt a bemutatól különösen nagy érdeklődés előzi meg, amely egyképpen szől *Zola* Emil erős hatású drámájának, mint a címszerep személyesítőjének, *R. Maróthy* Margit asszonynak. A kiváló művésznő a Nemzeti Színházól megválván, most lép föl először a Magyar Színház közönségének.

**** Premiér Pozsonyban.** A pozsonyi városi színházban a napokban mutatta be *Szendrey* Mihály társulata a *Massice* című dramelettel, melynek szerzője ifj. *Korányi* Frigyes, kinek legközelebb megjelenendő regényét, *Serdy* Gábort a múlt évben közölte a *Budapesti Szemle*. Az udonság kiffinó előadásban került színe és igen szép sikert aratott. A közönség, mely teljesen megtöltötte a nézőteret, nyílt színen is sokszor megtapsolta a lészereplőket: *Görgy* Ilnát és *Keszler* Edét. A társu at legközelebb Sopronban s tavaszszal Fiumében fogja a dramelettel bemutatni.

**** Gyöngyi Issó Aradon.** *Gyöngyi* Issó, az általános kedvelt jeles kónikus, néhány napi vendég-szereplésre megy Aradra. Ez alkalommal négy legjobb szerepében lép fel.

**** Maeterlinck a Monna Vannáról.** *Frederic Lollie* a napokban érdekes beszélgetést folytatott *Maeterlinck*-el, a *Monna Vanna* diadalmas szerzőjével. *Frederic Lollie* így beszéli el *Maeterlinck*-nél való látogatását:

Maeterlinck abban az aacsony, kisvárosias házban lakik, amely a Rue Raynard végén, a régi Passy tekervényes, csöndes utcájában van. Nem sokáig beszélgettünk *Maeterlinck* esztetikai és okkultista világnézetéről, hanem ártértem tulajdonképeni tárgyamba, a *Monna Vannára*.

— Amint látja — mondta *Maeterlinck* — darabomban nincs semmi titokzatos, elrejtett gondolat. Egyetlen kalandos dolog nincs az egész darabban, vér nem folyik s a cselekmény huszonnégy óra alatt történik.

— Ezt látom. De mégis szeretném tudni, hogy miféle elvet akart szolgálni darabjával? Történelmi, romantikus vagy iránydrámát akart-e írni, vagy csupán poétikus vagy lélekbuvár akart-e lenni?

— Nem volt semmi kifejezett szándékom. Darabom a szenvedély drámája, amely történelmi keretben játszódik le. Heves, erőszakos elemek vannak benne, amelyek abból a korszakból magyarázhatók meg, amelyekben a cselekmény történik. A darab magva az a harc, mely hősöm egyéni kötelességei és az állam iránti kötelességek közöt ír ki. Ebben az ütközésben a szerelem legerősebb ösztönei, a nemi vágyak, a legvadabb szenvedélyek és a legodaadóbb hazaszeretet küzdenek egymással, míg végre a tisztá emberi érzés győzedelmeskedik. Ez a *Monna Vanna* alapeszméje. Egyebet nem is mondatok. Iparkodtam, hogy a dialogus egyszerű és természetes, de egyuttal képekben gazdag és lírai legyen.

Maeterlinck ezután arról beszélt, hogy darabja gyorsan hódította meg a színpadokat s hogy milyen nagy szeretettel fogadták Angliában.

Beszélgetés közben alkalmam volt megfolyglni az író, aki magas növésű, szőke hajú, kékszemű ember. Mozdulatai nagyon természetesekek, de kímértek. Gyakran emérlt gondolataiba s szórakozottan lát-

szik. Lakásának jellemző színe a kék. A falak és burorok mind kék színűek s minden szobája tele van virággal.

**** Szavalo-előadások.** Demény Albert színművész a főváros közoktatási tanácsának engedelmével e hónap 15-ikén szavalo-előadásokat kezdett a budapesti községi iskolákban. Szavaloai jelöltek az összes kiváló magyar költőket s előadásiban a legkülönbözőbb szavaloási módszereket bemutatja az ifjúságnak. Demény Albert különösen az ifjúság széperzékének felkeltésére és művelésére vet súlyt.

**** A Wagneremlék-bizottság díszelnöke.** A berlini Wagneremlék-bizottság, amely tudvalegőleg szobrot állít Berlnben a nagy német mesternek. Lajos Ferdinand bajor herceget kérte fel, hogy vállalja el a bizottság díszelnöki állását. A herceg táviratban tudatta a bizottsággal, hogy a neki felajánlott állást a legnagyobb örömmel elfogadja.

MŰVÉSZET

□ **A királyi iparművészeti vásárlásai.** Ő felsége a király az idén 6000 koronát engedélyezett hazai iparművészeti tárgyak vásárlására, amelyeket, mint az előzőekben, most is a Magyar Iparművészeti Társulat kiállításán szerezték be. A tárgyak egy részét tegnap jelölte ki gróf Apponyi Lajos udvarnag és Hausmann Alajos tanár, a királyi palota építője, a másik részét a társulat tavaszi kiállításán fogják megvásárolni. A most megvett tárgyak a következők: Telcs Ede „Mariska” bronzszobor, Radnai Béla „Éneklő gyermekek” bronzszobor, ifj. Vastagh György „Borzeb” bronzszobor, Markup Béla „Vizsla és oroszlán” bronzszobor, Janczurák Gusztáv két domboru rézvása, Hibján Samu ékszerárta, Jarkasházi Fischer Jenő két porcellánváza, Vögel G. Ágost 8 majolika váza, Fischer Jenő bőrellenő és bőrnappa.

□ **A Nemzeti Szalonból.** A Nemzeti Szalon a mostani tárlat bezárása után hozzáát Szombathelyen és Szabadkán rendezendő kiállítások előkészítéséhez. Mind a két kiállítás iránt igen nagy az érdeklődés. A szombathelyi tárlat védnökeinek Széll Kálmán miniszterelnököt s Reisz Ede főispánt óhajtják megnyerni. A Szalon titkára, dr. Réssa Miklós a napokban Szombathelyre s Szabadkára utazik, hogy a szükséges intézkedéseket a kiállításokat illetőleg megtegye.

□ **Egy magyar művész sikere.** A nyáron Velencében is nemzetközi kiállítás lesz. Ez alkalommal a kiállításban nem lesznek külön nemzetiségek szerint elrendezett kollektívok. A művészek maguk jelenhetnek és a nemzetközi zsűri ítélik meg a műveiket. Kíváncsiak lettek azonban az európai híres mesterekkel, akik személyes meghívásokat kaptak, melyely zsűrimunkára, a költségeknek viselése és a legjobb helyek biztosítása jár. Ilyen meghívóban részesült a magyarok közül Magyar-Mannheimer Gusztáv, kinek egy remek tájképet tudvalegőleg a legutóbbi velencei kiállításban az olasz király megvette a velencei modern képtár számára. A velencei kiállítás igazgatósága megengedte, hogy Magyar-Mannheimer Gusztáv külön kollektívával vegyen részt a kiállításban.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Balaton monográfiája.** A Magyar Földrajzi Társaság Balaton-bizottsága, amely Lóczy Lajos vezetésével már tíz év óta kutatja hazánk gyöngyét, a Balatont, már tudományos kutatásainak befejezéséhez közeledik. A földmívelésügyi és közoktatásügyi miniszteriumok anyagi támogatásával a bizottság a tó és környéke természettudományi viszonyairól olyan hatalmas monográfiában számol be, amelyhez fogható nem sok van a természettudományi irodalomban. Több mint husz jeles szakember dolgozott az eddig megjelent két kötetben, amely jelöllel a tó vizrajzát, állat és növényvilágát, különös tekintettel a haltenyésztésre; továbbá a tó partjának néprajzi és történelmi. Cholnoky Jenő, dr. Entz Géza, dr. Borbás Vince, dr. Istvánffy Gyula, dr. Ilosvay Lajos, Hlavács Gyula, dr. Jankó János írták a két kötet legnagyobb fejezeteit. A harmadik kötet is nemsokára sajtó alá kerül, és az a munka Lóczy Lajos tollából a Balaton földrajzi viszonyait fogja tárgyalni.

VIDÉK

— (Az új rend.) Szilágyvármegye főpénztárának és gyámpénztárának átadását 1. hó 12-én jelezték be. Az átadásnál dr. Kaizer György alispán, László Ferenc és Mogyorósi István tv. bizottsági tagok, Kovács István t. főügyész, ifj. Kapus Sámuel főszámvívó, Kaizer Sándor árvászeki elnök, Nagy Kálmán főpénztárnok, Ajtai Endrei árvászeki pénztárnok, Rendí Ferenc árvászeki számvívó, Bogdánffy Gerő főpénztári ellenőr, valamint Kürthy János pénzügyigazgató, Sulyok

Elek számvívó fők. Farga Ödön kir. adótárnok és Gyenis Sándor ellenőr vettek részt. A főpénztár átadott készpénzben 620 K. 871.-t, takarékpénztári könyvecskéiben állami és vasuti könyvekben 1.986.587 K.-t, a gyámpénztár készpénzben 4.629 K.-t, takarékpénztári könyvecskéiben, értéktárgyakban, adólevelekben 336.468 K.-t, összesen 2.302.181 K.-t. Az átadás az előírásnak megfelelően történt, a bizottság a pénztárakat a legnagyobb rendben találta.

— (Hódmezővásárhely város költségűlése) Lukács György főispán elnökele alatt kiegészítette a közigazgatási és egyéb bizottságokat. A közigazgatási bizottságba a szabadalvópárt jelölteji Pokornád István, Bauer Gyula, Halmi János, László Lajos és Kun Miksa választottak meg.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A tót atyafi.** A budapesti királyi tábla egyik büntetőtanácsában ma egy tót atyafi dolgot tárgyalta. Az volt a vád ellene, hogy a marháit a más földjén legeltette s amikor az erdőőr ki akarta onnét űzni, torkon ragadta a hatóság emberét s rákiáltott: — Agyonléttek, ha fel mersz jelenteni!

A főbírói elnök tárgyalásra feljött falujából a vádlott is, akit az első bíróság háromhavi fogházra ítélt. Az elnök öszeszedte egész tót tudományát, hogy a vádlottal, aki kizárólag tótul tudott, megértése a tárgyalás több mozzanatait. De a tót atyafi egyre rázta a fejét. Az elnök magyaros tótságot sehogysem értette. Dr. Vargha Ferenc főügyész-helyettes, aki nem vádat, hanem igazságot akar minden ügyben, érdekes jogi fejtegetés kapcsán, melyben a fenyegetés töltétele voltát hangsúlyozta, a vádat elejtette. Erre az elnök ismét próbára tette tót nyelvismerését s kísérletet tett, hogy a vádlottnak tudtul adja a a főügyész álláspontját. A tót atyafi megint csak rázta a fejét.

— Hát nem érti? — kiáltott rá az elnök.

— Nyezném, — felelte ijedten a tót.

A bíróság visszavonult, de mihamar ismét bejött, s az elnök kihirdette a tábla ítéletét, amely a vádlottat fölmenti. Az elnök végső erőszítést tett; megint, és most igazán kerébe törve a tót nyelvet, valahogy akadozva mondta:

— A tábla magát fölmentette!

A tót jelugrott:

— Gyakujem! (Köszönöm.)

A felmentő ítéletet tüstént megértette.

§§ **Gondnokság alá helyezett kamarás.** A bécs-neubau császári királyi járásbíró Jovag Rakowsky Ferenc es. és kir. kamarási és földbírókós bécsi lakot bírólóg megállapított örültség miatt gondnokság alá helyezte, s mindaddig, amíg az illetékes magyar hatóság további intézkedést tesz, gondnoknak dr. Wetzel Ödön bécsi udvari és bírósági ügyvédet rendelte ki.

§§ **Paty de Clam redívívus.** Párisból táviratozák, hogy a Deylus-ügyből jól ismert Paty de Clam most a Humbert-ügyben működik, de eddig nem sok eredményrel. Leydet vizsgálóbíró ugyanis ma reggel az államügyészszel való értekezés után elhatározta, hogy Du Paty de Clam alezredes vallomását, amelyek szerint a Dreyfus-ügy összefüggne a Humbert-üggyel, nem veszi figyelembe, mert ha az alezredes által vallott tények igazak is, az amnesztia következtében nem lehetnek bírói üldözés tárgyai. Du Paty de Clam alezredes most már egy nacionalista lapban teszi közzé a leleplezéseit.

Humbert Frigyes a vizsgálóbíró előtt tagadta a szabálytalanságokat, amelyekkel vádolják. A bíró fölolvasta azt a levelet, amelyet Humbert Daurignac Emiliának írt s amelyben ezt mondja: „A Rente Viagère most egyetlen reménységünk, egyetlen jövőnk.”

— Ugy látszik tehát, mondotta neki a bíró, hogy ön többet számít a Rente Viagère-re, semmint a mesebeli örökségre?

Erre Humbert hüledezve ezt felelte:

— Erről a dologról más helyen fogok nyilatkozni.

§§ **Akiken az esküdtek segítenek.** Tavaly, november elsején este hét órakor hazafelé tartott az Aréna-uton Bar Béla pincér. Amint békésen ballagott a gyéren világított utcán a téli homályban, egyszerre hátul fejbeverték és amikor az ütéstől földrebukott, három alak rontott rá; lefogták és kizsebelték. Amit elszákmányolták tőle: két ezüsttorinós és a szegény pincér szállásbérére. A segítségért kiáltó ember lármájára ott termett két utászkatona, ezek az egyik rablót, Haidelmayer János 28 éves napszámot lefűlelték, a másik kettőt elszaladt, de Haidelmayer megmondta, kik voltak cimborái: Illévités Ferenc tizenhat éves napszámos-suhanc és Veisz Ignác ugyanilyen koru cipészlegény. Ezek is hamarosan megkerültek. Rablás vádja miatt kerültek ma az esküdtszék elé. Mind a három vádlott tagadta a tettet, s együttes erővel azon voltak, hogy a maguk bűnét a szegény pincérre tolják s azt mondják, hogy ez akarta őket kirabolni. A kihallgatott tanuk szemtanui az esetnek nem voltak s, csak arról tudtak tanúságot tenni,

amit a helyszínen Haidelmayer től és a pincértől hallottak s ez az volt, hogy egymást vádolták a rablással. A kérdések szövegezése és a perbeszéd után az esküdtek a rablás büntetlenség fennforgására ítéltet s hozzájuk intézett kérdésre nemmel feleltek. E ítélemtől verdik alapján a törvényszék is ítéltette a vádlottakat s nyomban szabadlábra helyezte. A három ágrólszakadt csavargó nyomorúsága annyira megrohotta az esküdteket, hogy maguk között néhány koronát gyűjtöttek össze a szabadulót vádlottak számára. Ezt az összeget egyenlően elosztva a fogházgondnok adta át nekik.

BUDAPESTI NAPLO.

Ujév napján nyolcadik évfolyamába lépett a *Budapesti Napló*. Nyolc év talán nem is hosszú idő, az ember meg sem érik nyolc év alatt, a tölgy alig nő észrevehetően ennyi idő alatt. De az újság életében nyolc esztendő egész emberöltőnek látszik, mert az újság nyolc esztendejében száz új világ támadt, száz másik sülyedt el, új eszmék nőttek és a régié számára egész temetőket bontogattott az idő. Nyolc évfolyam hírlapjai, amint itt állanak előttünk sorba rakva, egész tárháza az eseményeknek, írott történelele és kritikája, egy egész korszaknak.

S egyébről is tudjuk, hogy nyolc év nagy idő. Arról, hogy emlékezni kezdünk s hogy hátra is tekintünk már olykor arra az utra, amelyen idáig jöttünk. Ússük föl a *Budapesti Napló* hét éven át elkészült kötetét. Ebben a végtelen betűtengerben, a hasábok és ívek rengeteg utvesztőjében mi el nem tévedünk, biztosan járunk közöttük, mert ugyanavval a becsületes tárgyilagossággal nézzük nyolc évünk munkáját, mint amelylyel bírattuk benne a világ eseményeit, korunk erkölcséit és korunk eszméit. Nem tévedhetünk el e milliónyi betű közt, melyet kezünk vetett papírra, mert e sorok közt megvannak azok a világitók eszmék, melyek bennünket is hevitenek: a nemzeti élet szeretele s a demokratikus törekvések.

Es van még egy világitósságunk, amely mindig ébren tart bennünket s amely mindig megmutatja utjainkat: a *Budapesti Napló* közönségének ragaszkodása. Ennél a világitósságnál látjuk legjobban, hogy nyolc éves utunk alatt milyen könnyen tiportuk le a bogáncsot s hogy milyen örömmel szedtünk föl minden virágot, amelyre utunkban akadunk. Ennél a világitósságnál látjuk, hogy gyönyörű tájakon keresztül jutottunk idáig s hogy további utunkon milyen sok virág nyílik még.

Mi szeretettel gyűjtjük a világ országutjain nyíló virágokat, szeretettel gyűjtjük bokrétaba s szeretettel viszzük közönségünk asztalára. Boldogok vagyunk, hogy hét év után, a nyolcadik elején, önhittség nélkül, becsületes meggyőződéssel azt a megnyugvást merithetjük újságunk köleteiből, hogy szolgáltunk ennek a nemzetnek, véd-tük és tiszteltük hagyományait biztunk jövőjében, harcoltunk erkölcséinek tisztaságáért, népünk fölvilágosodásáért, művészetéért, igazáért, az ember-szeretét és humanizmus megszentelt követelményeire. Tudjuk, hogy mindez kevés bér azért a bizodalomért, melyben közönségünk részesített, de ha nyolc évet sok időnek mondtunk arra, hogy dolgozzunk, kevés volt ez a nyolc év arra, hogy megháláljuk olvasóink ragaszkodását.

Igérjük, hogy a jövőben még az eddiginél is hátságabbak leszünk.

Január 15-én új előfizetés nyílt a *Budapesti Napló*ra. Kérjük azokat az olvasóinkat, akiknek az előfizetése lejárt, kegyeskedjenek megújításáról gondoskodni.

A *Budapesti Napló* új előfizetőinek tüstént megküldjük Jokai Mór hasábjainkon most folyó új regényének addig megjelenendő folytatásait.

SPORT

Az Urkoások Szövetkezete ma tartotta tükársága ülésében rendkívül látogatott választmányi ülést, ma d. közgyűlést, melyen gróf **Andrássy** Tivadar elnököt. Az igazgatóság a szövetkezetet országos ügelo-egyletté akarja átalakítani, de mint-hogy a közgyűlés teljesen át nem tekinthette a terveket, elfogadta a választmányi indítványát, hogy egy bizottság küldessék ki az egylet jelen állása, továbbá az átalakulás munkálatainak tanulmányozása s a végrehajtás céljából, melynek tagjává az igazgatóság tagjain kívül gróf **Széchenyi** Béla, herceg **Odescalchi** Géza, gróf **Keylovich** Gyula, **Kovács-Sebestény** Endre és báró **Inkey** József választattak meg. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy a bizottság még február elején terjeszson konkrét javaslatot az egylet elé, mert ugyanakkor fog megtartatni a nagy alakuló közgyűlést.

TÁVIRATOK

Bécs, január 15. Ma este 6 felségénél ebéd volt, amelyben a diplomáciai kar számos tagja volt jelen.

A francia szenátus új elnöke.

Páris, január 15. A szenátus **Fallierest** elnököt választotta. Ellenjelölt nem volt.

A francia kamarából.

Páris, január 15. **Bourgeois** az enőki székét elfoglalva, beszédében utal a legutóbbi szenátusi választásokra, amelyek u'ntatásul szolgálhatnak a kamarának. Az enők gyors munkára hívja fel a kamarát és kéri, hasson oda, hogy az ország segélyforrásai és terhei jobban oszlassanak fel. A kamara ezután megkezdte a vitát **Meunier** és **Pichon** képviselőknél a kongregációkra vonatkozó interpelláció telet.

Meunier az összes kongregacionista tanintézetek megszüntetését követeli és azt kívánja, hogy a jólétkönyvedő összes új intézetektől is tagadják meg az engedélyt. **Pichon** tiltakozik **Combes** miniszterelnök körlevele ellen, melyben értesítette a kongregációkat, hogy a kormány engedélyzés iránti kérvényeiket nem fogja az államháztartás elé terjeszteni. A kormány súlyos felelősséget vállal magára. (Fekialtások balról: Magunkra veszszük! Zaj) A kormány visszaélt hatalmával. Minden szabadság egyetlen emberre van bízva. A szónok végül azt kérdi, hogy vajjon **Combes**nek talán az-e a szándéka, hogy a kongregációk ellen követelt eljárást általánosítsa. (Tetszés jobbról.) **Combes** miniszterelnök igazolja a kongregációk ellenében követelt eljárást, melynek teljes jogosságát és törvényességét vitatja. Minthogy a kormánynak jól szervezett iskoláigye van, fel kell azt használni, hogy kiszorítsa az összes kongregacionista iskolákat, melyeket a köztársaság és a szabad gondolkodás elleni gyűlöletből állítottak fel. (Elnök tetszés balról.) **Grandemaison** reméli, hogy Franciaország az új rendeletek alkalmazása ellen védekezni fog, a zsarnokság elleni fellázadás az első kötelesség. (Hosszantartó lármá balról.) A vitát ezután berekesztették és **Savien**, **Etienne** és **Jaurès** napirendjét, mely a kormány eljárását és nyilatkozatát helyesli, 313 szavattal 211 ellenében elfogadják. Az ülést este 6 óra 50 percek rekesztették be. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Páris, január 15. A kongregáció-bizottság elhatározta, hogy a férfikongregációknak mind az 53 engedélyezési kérvényét, amelyeknek elutasítása mellett nyilatkozott elvileg a bizottság, egy törvényjavaslatban terjeszti a kamara elé és egy általános vitában intézi el. Ezzel meg akarják akadályozni a konzervatívok és a nacionalisták által tervezett obstrukciót.

A cár levele Wittéhez.

Péttersvá, január 15. **Miklós** cár **Witte** pénzügyminiszterhez a következő levelet intézte:

Boldogult atyám tíz évvel ezelőtt meghívta önt a pénzügyminisztérium vezetésére. Mifután ön az 1891. évi rossz termés nehéz következményeivel nem törődve, az orosz állam gazdasági erejébe vetett erős hittel megkezdett rendezéséhez látott, abban az idejében részeseült, hogy igazolta III. Sándor cár bizalmát és kiérdemelte köszönetét. Most, hogy tíz esztendővel miködik a pénzügyek igazgatásában, jól esik nekem, hogy elismerésemet fejezhetem ki önnel mindazért, amivel az utolsó nyolc év alatt az ön bizalmamat is igazolta. Ugyanazzal az uzzanazzal az odaadással nemcsak megköszönhettem nekem legfőbb gondom megvalósítását az állami hatalom és véde. em, valamint az ismétlő rám bízott birodalom jólétének megerősítését, hanem azokivül a népi pár ságát és legjobb erőit öntevékenységre keltette, a pénzürgalomban függetlenségét és állandóságát megszilárdította és az államkincstár segélyforrásait megerősítette, ami által évről-évre lehetővé tette a folyton növekvő állami költés-vetések kiegyenlítését. Azonkívül sokoldalú szolgálati kötelességei mellett megelégedésemre teljesítette azt az általam önre bízott feladatot, hogy a trónörökös-

hón szeretett öcsémet, **Alexandrovic** Mihály nagyherceget az államgazdaságtanban kioktatta. Abban a reményben, hogy az államnak és nekem annyira hasznos szolgálót az önre bízott minisztérium élén tovább is folytani fogja, maradok változatlan jóindulattal és hálával **Miklós**.

A francia tengerészet reformja.

Paris, január 15. A kamara költségvetési bizottságában **Peletan** tengerészeti miniszter a tengerészeti adminisztrátorok állására vonatkozó rendeletről beszél és kijelenti, hogy nem akarta, hogy a tengerészartalékosok a tengerész-katonaság részére érvényben lévő rendelkezések alá essenek. Ez a reform, amelyet már elődei, **Brisson** és **Lokroy** terveztek, megfelel a köztársasági párt állandó programjának. A rendelet sem nem törvénytelen, sem a szükségletet nem emeli, hanem csak a megszavazott hitelek ellátását eredményezi. Politikai és nem pénzügyi intézkedésről van szó. A vita befejezése után elhatározták, hogy a miniszter által tett intézkedések által szükségessé tett eszközök tekintetében fenntartásokkal élnek és a pénzügyi törvénybe megfelelő cikkeket vesznek fel, hogy a jövőben hasonló eljárásnak útját vágják. Hogy azonban a kamarának szabadságot engedjenek határozatára nézve, a bizottság a tengerészeti minisztérium költségvetését meghagyja a kormány által indítványozott formában.

A venezuelai kölcsön.

Willemstad, január 15. (Reuter.) Az új venezuelai kölcsönnek csak negyedrészt fogják a bankok után beszerezni. A kormány felszólította az összes venezuelai kereskedőket és bankárokat, hogy a kölcsön megszerzéséhez aláírásokkal hozzájáruljanak. Az idegen állampolgárokat erre nem kötelezik, de udvariasan elkérték őket, hogy ők is vegyenek részt az aláírásban. A kölcsönt vissza fogják fizetni, mihielyt az országban helyreáll a béke. A kölcsön visszafizetéséig az aláíróknak joguk lesz 10%-ot visszatartani azokból a vámokból, amelyeket **La Guayrába** behozott vámkötélesség árukat után fizetni tartoznak, mindaddig, míg köveletésük törlesztve nem lesz. A nagy pénzsükség mellett azonban általános az a nézet, hogy a kormány nem lesz képes a követelt összeget előteremteni.

New-York, január 15. (Reuter.) Caracasi jelentés szerint a belga ügyvivő **Castro** elnököt azt az ígéretet nyerte, hogy Belgiumnak Venezuelával szemben fennálló követeléseit egy bizottság fogja rendezni, mely egy belgából, egy venezuelából és egy harmadik tagból fog állni, akit a kettő választ.

Az ebédh baktériuma.

Milano, január 15. A lombardiai tudományos intézet ülésén **Sormani** páviai egyetemi tanár előadást tartott a hidrofóbiát okozó baktériumok felledezéséről. Ezt a baktériumot **bacillus polymorphus lyssae**-nek nevezte el.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 15. A **Koppel**, **Kemptner** és társai cég beszüntette fizetését és moratóriumot kért. A passzívák 200.000 koronát tesznek ki.

Bécs, január 15. A déli vasut igazgatósága harmincegy új lokomotívet rendelt a floridsdorfi, bécsújbeli és államvasuti gépgyárakban. A rendelés két millió 800.000 koronára rug.

Bécs, január 15. A **Salm-Reiferscheid** sorsjegyek mai huzásánál a 84.000 koronás főnyeremény 28.623 számrá, a 8084 koronás második nyeremény a 80.407 számrá, 4200 koronás harmadik nyeremény a 93.258 számrá esett.

New-York, január 15. (Terménytársad.) (Zárlat.) **Gyapot:** New-Yorkban helyben 8,90 (8,85). Január 8,69 (8,62). **Aprillisa** 8,78 (8,67). **New-Orleansban** helyben 8,5 (8,4). — **Petroleum:** Stand white New-Yorkban 8,30 (8,30). Stand white Philadelphianban 8,25 (8,25). **Rafined in Cases** 9,60 (9,60). **Credit Balances at Oil City** 1,54 (1,54). — **Zsír:** Western steam 10,35 (10,25). **Rohe** és **Brothers** 10,60 (10,40). — **Tengeri iránzata szilárd.** — Január 59.— (58,1/2). **Májusra** 54,1/2 (54.—). — **Májusra** 49,1/2 (49,1/2). **Buza iránzata szilárd.** — **Piros ószi helyben** 81,1/2 (80,1/2). **Január** —.— (—.—). **Májusra** 84.— (83.—). **Májusra** 81,1/2 (81.—). **Jul-ra** 79,1/2 (78,1/2). **Gabona szállítási díja Liverpoolba** 1,1/2 (1,1/2). — **Kávó:** fair Rio 7, sz. 5,1/2 (5,1/2). — **Jan-ra** 4,25 (4,25). **Aprillisa** 4,45 (4,45) — **Liszt:** Spring Wheat clears 3 05—3,10 (3.—3,10). **Cukor:** 3,1/2 (3,1/2). **On:** 28.—28,35. (27,95—28,05). — **Réz:** 12,25—.—. (12,25—.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 15. (Terménytársad.) (Zárlat.) **Buza iránzata szilárd.** — **Jan-ra** —.— (—.—). — **Májusra** —.— (—.—). — **Tengeri iránzata szilárd.** — **Jan-ra** 48,1/2 (47,1/2). — **Zsír:** Jan-ra 11.— (10,85). **Máj-ra** 9,57 (9,47). — **Sealonna short clear** 9,08 (—.—9,06). — **Serlisósa:** Májusra 16,57 (16,35). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyílttér.

Dr. Kovács közpaspasztája International szörvesztő.
csakis féldóld alakú védjegygyel valódi, 3 nap alatt minden kézet gyöngyöző és fentérré varázsol. Egy üveg ára 1,50 korona. Egy üveg ára 6 korona.
Főraktár Dr. Kovács Ernő gyógyszerháza
Budapest, VI. Gyár-utca 17. szám.
Megjelölés: „Tolltoll-titkok” kívánatra ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLÉK

Memento.

— Radó Antal fordítása —

Szép olvasóm, hogyha majd előttem
Az utakon csapog a karnevál:
Oh ne feledd, oh ne feledd el őket,
A kiknek sorsa kin meg ispotály.

Ha felhaladsz, büszkén emelve fődét
A táncterembe, hol zibong a bál:
Fordulj meg s látod lent a szenvedőket —
Mögötted inség hangja kiabál.

S mint napugár, szemedben hogyha ég
Boldog szerelmet: jaj, ha feledd,
A kikre nem mosolyg a szeretet.

S tükörbe hogyha nézel, mondd magadnak:
— Egy gyöngyszem, a legkisebb hajék,
Halálal küzdőknek élet adhat!

Stechetti.

+ **A ravasz császár.** Az anami császár elmés ember és szerető a szabadságot. Egyszer a mandarinok meg akarták vele érteni, hogy uralkodónak országával kell törődni és kötelessége, hogy politikai ügyekről sokáig gondolkodjék.

— Jól van — mondta a császár — jertek el holnap újra.

Másnap eljöttek. Várták. A császár nem mutatkozott. Mult az idő, elérkezett az ebéd ideje, a mandarinok unatkozni és éheztek, de csak várnok kellett. Végre estelel fogadta őket a császár.

— Ne haragudjatok — mondotta. — A tegnapi tanácsot követtem és sokáig gondolkoztam állami és politikai ügyekről. Jertek el holnap újra!

Három napon át egyre így gondolkodott a császár. A negyedik napon végre elmaradtak a mandarinok s nem említették többé, hogy a császárnak többet kellene politikai ügyekről gondolkodnia.

+ **A szerelmes szíami trónörökös.** A szíami trónörökös szíve szerelmre gyúlt. Legutóbbi utazása alatt ismerte meg őt Angliában, de a királyi apa, aki tudja, mivel tartozik az elefántosontból való trónnak, mit sem akart tudni a fia szándékáról, aki már-már házasságra gondolt. A trónörökös szerelmének tárgya ugyanis egy csinos kis színésznő, **Mable Gillmann**, aki rendszerint amerikai színpadokon énekel. A királyi tilalom persze nem akadályozta a szerelmeket abban, hogy egymáshoz közeledjenek. Mikor azonban miss Gillmann látta, hogy házassági terveik emérlőnek az Indiai-óceán mélyében, kitört belőle az agy és yankee-büszkesége, elszakította a szerelmelemtől a legközelebbi látót és elvitte az Amerikába. De a trónörökös ide is követte és mindent elkövetett, hogy rábírja a karjaiba való visszatérésre. Amde hiába, miss Gillmann ragaszkodott az házasság formalitásához. A trónörökös a legnagyobb erőszaki-eket tette s hol a szerelmét, hol a szigorú apát akarta megglágyítani, azonban mindketten hajthatatlanok voltak. Az ifjú szíami herceg mit tehetett mást, megtört szívvel tért vissza Bangkookba. Már a praktikus amerikai miss élelmesebb volt, eladta a trónörökös szerelmétől lángoló leveleit egy ürge yankee kiadónak, aki e levelek közlését épp az imént kezdte meg lapjában.

+ **Könnnyartó üveg.** Perzsiában óségi szokás, hogy az üvegekbe könnnyeket erre a célra készített könnnyartó üvegekbe hullatják egész éven át, hogy a haláleset évfordulóján a sirt könnnyárral öntözzék meg. A könnnyartó üvegek harminc centiméter magasak és ugyanolyan szélesek. Idegenek csak a legtrikább esetekben láthatnak ilyen könnnyartó üvegeket, mert azokat a vallási szertartásokba vágó szentségnek tartják, amely nem való idegen szemeknek. Perzsiában különben szokás, hogy az emberek Mohamed unokájának, Hasszánának halála évfordulójára szintén könnnyeket gyűtenek. Ezek a könnnyek szenteltvíz jelenlétével bírnak.

† **Anekdoták Viktor Emánuel életéből.** Az olasz lapok most a re galantuomo halálának évfordulója alkalmából egy csomó anekdotát elevenítenek fel a nagy olasz király életéből, amelyek közt sok kevésbé ismert mulattató dolog van. Egyik olasz újság többek között leemlíti a következő apróságot:

Ezernyolcszázhetvenben Viktor Emánuel mindenáron segítségére akart sietni sógorának és volt szövetségeseinek, Napoleonnak; de miniszterelnöke, Quintus Sella határozottan ellene szegült a király akaratának. E miatt a kérdés miatt azután a király és a miniszterelnök között egynéhányzor igen kemény szóvita támadt.

— Jó, jó; tudom! — mondta egy ilyen heves jelenet végén a király; — a háborúviseléshez mindezekelőtt bátorság kell.

— Ugy van Sire; — válaszolt Sella miniszterelnök, — de ahhoz, hogy felségednek valaki ellentmondani merészeljen, ahhoz még több bátorság kell, mint a háborúskodáshoz.

— Hagyjon békét, — folytatta a király egy kicsit enyhébben, de még mindig kedvetlenül — meglátszik, hogy az ősei posztókereskedők voltak!

— Ez is igaz, Sire — felelt a miniszterelnök — de az én őseim olyan posztókereskedők voltak, akik pontosan beváltak a váltókat; felséged azonban ezáltal olyan váltót akar aláírni, amelyről már most is biztosan meg lehet állapítani, hogy nincs fedezete, tehát nem is tudjuk majd beváltani.

Erre a válaszra a király elmosolyodott és a legközelebbi veszekedésig megint szent volt a béke.

Viktor Emánuelről tudja mindenki, hogy nagy tisztelője volt a szépnemnek, és hogy nagyon sok gavaléros kalandja volt. Délolaszországi utazásai közben egyszer egy parasztházaskába tért be, amelynek udvarán két gyönyörű gyermek játszadozott. A király, aki roppant szerette a gyermekeket, gyönyörködve simogatta meg a két gyermek boglyas, fekete fejét és az elősiető fiatal lány menyecske előtt is nagyon megdicsérette a gyermekeket, mire a piruló fiatal asszonyka, zavarában és boldogságában azt mondta:

Oh felség! Ezek a gyermekek az önéi!

— Mi? — kérdezte a király meglepetve. — az enyimek? Hiszen én még soha sem jártam ezen a vidéken.

Viktor Emánuel tehát egy pillanatra sem tartotta lehetetlenségnek a dolgot, csak éppen azt nem értette meg mindjárt, hogy miként lehetséges a dolog, mert azelőtt tényleg nem járt még azon a vidéken.

A magyarizátságban azonban a király egyik kísérője elejtette az azzal, hogy felvilágosította Viktor Emánuel az asszony szavainak tulajdonképpeni értelméről. Az olasz népek szokása ugyanis, hogy ha házban valamit egy idegen megdicsér, arra rá mondja, hogy:

— Az a dolog a tied, uram!

Ezt a szólástörtémet használta az asszony a gyermekekre is,

† **A tojások konzerválása.** A tojások frissen tartása mindig gondot okoz a gazdaszonyoknak, mert a rossz tojás nagyon veszélyes a szervezetre. A frissességét elvesztett tojásban ugyanis egy valódi mérég, a *ptomain* halmozódik fel s emellett súlyos betegségeket okozó bacillusok is képződnek. A konzerválási módok azonban nagyrészt olyan komplikáltak, hogy azokat csak speciális gyárak alkalmazhatják. Most egy új módszert találtak fel, amely nem drága, könnyen alkalmazható s nagy hasznára lehet a háziasszonyoknak. Ha a gondosan tisztított tojást pár pillanatra forró vízbe, azután pedig forró olajba tesszük. Az így preparált tojás hónapokon át is megmarad egész friss állapotban.

† **A sikkről.** Egy külföldi folyóiratban a következő remek definícióját olvassuk a *sikknek*: A sikk a választékoság az egyszerűségben, a feltűnőségnek kell mérséklése; mindenekelőtt az a báj, amely egyszerre vakít és megigé, megbolondít és mámorba ejt. A sikk az a mód, amelylyel valaki a kis újat akképpen nyújtja, hogy nagyobb örömet szerez, mint az egész köz, s amely mégis olyan kezdet sejt, amelynél szebbet, kedvesebbet sohasem szorítottunk meg; a sikk az a mód, amelylyel fölfogod a ruhád redőt, hogy a hátad mögé pillants, bárha az ami mögötted végbemej, a ruhád redőivel semmiéle összefüggésben sincs; sikk az a tolettel, amely pontosan sejtlen engedi azt a tolettet is, amelyet látni nem lehet; sikk a legszesélyesebb véletlen és a legmegdöntöttebb szándék; sikk a osabítás minden formája; sikk az a kaotér hajfüröske, amely pisze orrocskára hull, és az a tekintet, amelylyel alóla kacsgatva, nagy ravaszkodással kipislogsz; sikk az, amit a hegyes orru, magas sarkú cipősökkel recseg s amit a ruhád harsogó suhogása mesél. Hallod, gyer-

mekem, ezt a tárgyat nem lehet kimeríteni, mert, ahogy már mondtam, sikk minden — vagy semmi...

† **Háromszázéves esontvákak.** Olaszország déli részében és Szicíliában számos városban vannak olyan helyek, ahol a talajvízviszonyok és a levegő hatása következtében a holttestek minden balszám és segédesszék nélkül pince- vagy szobalevegőn koporsó nélkül mumiává vagy esontváká száradnak. Ilyen például a híres *palermói* kapucinus-kripta is, ahová *Crispi* volt miniszterelnököt temették. *Agula* városának, amelyet napolyi hadjárata alatt *Nagy Lajos* királyunk is ostromolt, a hohentauten *II. Frigyes* császár építtetett várat s azt *V. Károly* restauráltatta; most káptalan. Utóbb ott lakó katonák kopogtatták meg alvószobájuk egyik falát, s észrevették, hogy kongott. A falat fölbontották s elég tágas teremre bukkantak, amelyben nagy rémületükre vagy harminc esontvák volt a falhoz támasztva. Kiderült, hogy ez a terem is olyan, mint a palermói kripta. A vizsgálat pedig azt állapította meg, hogy a várban lakó előkelő embereket, mint tisztiket stb. temették oda, több mint háromszáz év előtt, de kétszáz esztendő óta erre a célra a termet többé nem használták; befalazták s aztán egészen meglepedeztek a furcsa temetőről, amely mellett kétszáz éven át nyugodtan aludtak a katonák.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Az Országos Iparügyesület végrehajtó bizottsága tegnap délelőtt *Matthéovits* Sándor előnökele alatt ülést tartott, melyen a legutóbbi ülés óta beérkezett folyóügyek elintézése után véglegesen megállapította a *javórsói ipar és kereskedelem pangása és az orvosiás módjai* tárgyában a tanács megkeresésére beadandó emlékirat szövegét, a *Geiléri Mór* igazgató által kidolgozott tervezet alapján. A bizottság ezután a memorandum felterjesztését határozta el. Tudomásul vette a bizottság, hogy a földmívelésügyi miniszter 200 koronát bocsátott az egyesület rendelkezésére, egy *kvitel céljaira alkalmas szírhordóba* hirdetendő pályázatra. A bizottság a pályajáti küzdele előtt az érdekelteket újból meghallgatta. A magyarországi vas- és ércművek és azok segédmunkásainak *szakegylete* megküldötte a *Hofherr- és Schrantz-tele* gyár sztrájkoló munkásai által december 21-én tartott gyűlés határozatait, azaz a kérelemmel, hogy az Iparügyesület jogaljon állást a munkások érdekében. A bizottság kimondotta, hogy az egyesület sztrájk-ügybe csak akkor avatkozhat, ha erre úgy a munkaadók, mint a munkások felkérlik. A *verscei kivitás* bizottsága beküldötte azoknak a kiállítóknak névjegyzékét, akiknek a jury az iparügyesület érmeit megítélte. A végrehajtó-bizottság a javaslatba hozott három ezüst- és hat bronz-érem kiadásához hozzájárult.

Az olasz *vászerződés*. Rómából telegrafálják; hogy a parlament új ülészakának már a legelső ülésén, január 26-án meginterpallják *Prineti* külügyminisztert az osztrák-magyar-olasz kereskedelmi szerződés miatt. A kamara tagjai között igen sokan vannak, akik inkább óhajtják a kereskedelmi szerződés megújítását.

Helyiérdekt vasutak. Az elmúlt esztendőben a magyar királyság területén összesen csak két új helyi vasúti vonal nyílt meg 143 kilométer hosszúságban; az egyik a 98 kilométer hosszú *pápa-bánhidai*, a másik az 60 kilométer hosszú *kunszentmiklósi-ánapataji* helyiérdekt vasút, amelyeknek üzeme a magyar királyi államvasutak kezelésében van. Az államvasutak saját hálózata, amely 1901-ben is csak 14 kilométerrel szaporodott, az 1902. évben teljesen változatlan maradt a maga 2031 kilométerjével. Ilyen gyenge eredmény új vasútvonalak megnyitása tekintetében már évtizedek óta nem volt észlelhető és valóban életkérdés egy vasúti forgalom élénkítése, de még inkább a vasútépítéssel szoros összefüggésben álló iparágakra nézve, hogy a olyó évrre tervezett állami és magán, illetve helyiérdekt vasútépítkezések most már minél előbb tényleg foganatba véssenek. Mint *Szentesi* írják, *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter *Eserey* Lajos szentesi ügyvédnek engedélyt adott *Mező-Túrótól-Tisza-Ughy* új vasútvonal építésére. A vonalat, melynek mellékágai *Csongrád* megye egyes községekben is elágaznak, már tavasszal építeni kezdik.

A *fiumei forgalom*. A *fiumei kikötő* 1902. évi december havi forgalma elég élénk volt, amennyiben az ottani kikötőben, eltekintve a magyar-horvát hajózási társulat helyi és parti hajómeneteitől, megfordult 92 hosszujáratú gőzös (1901. 87.); ezek között 24 *Adria*, 2 egyéb magyar, 18 *Lloyd*-hajó, 6 egyéb osztrák, 24 olasz, 15 angol, 3 német hajó volt. Az *Adria* hajóin érkezett: 1860 láda narancs és citrom, 300 bor kőszén, 160 kőn, 80 tengeri. 60 hab, 90 olaj, 80 kávé és 1270 tonna egyéb áru és elszállítottak: 46-0 tonna fát, 5780 árpat, 2790 lisztet, 740 cserlét, 620 babbat, 6500 cukrot, 600 nyers vasat, 80 szilvát, 90 ásványvizet s 2900 vegyes árut.

A *Lloyd* hajói hozták: 620 tonna jutát, 350 valóneát, 170 bort, 150 dohányt, 100 kánt, 60 pamutot,

60 kávé és 500 egyéb árut; elvitték: 14.660 cukrot, 380 fát, 60 szeszt, 60 lisztet és 1040 vegyes árut. Az 1902. évben megfordult a *fiumei kikötőben* összesen 590 hosszujáratú gőzös, amelyek közt 193 *Adria*, 6 egyéb magyar, 229 *Lloyd* hajó, 129 egyéb osztrák, 223 olasz, 181 angol, 24 német, 3 spanyol, 1 görög és 1 francia hajó volt.

A *Magyar Villamosági Részvénytársulat* a székeslővárossal kötött szerződése értelmében, nyersbevételeinek 6%-nyi részesedése fejében, az 1902. második félévre 39236-15 korona összegét fizetett be a székeslőváros központi pénztáránál. Az első félévre befizetett összeggel együtt a székeslőváros részesedése az 1902. évben 86704-41 koronára rug. 1901-ben a székeslőváros részesedése 79318-12 koronát tett ki.

Vasutak bevétele. Az *Osztrák-Magyar Államvasutársaság* bevétele 1,232,782 korona (+ 52,569 korona) — A *Déli vasutársaság* bevétele 2,435,426 korona (+ 59,059 korona).

Az *Anker* élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, VI., Deák-ter „Anker-udvar”) 1902. dec. havában benyújtottak 836 ajánlatot 6,200,483 korona biztosított összegre és kiállítottak 688 kötvényt 4,607,946 korona összegre. A január-december havi időszak alatt benyújtottak 9640 ajánlatot 53,712,957 koronára és kiállítottak 8595 kötvényt 46,693,666 koronára. Kárók és esedékessé vált elérési biztosítások: Iolytan eddig 236,000,000 kor. fizetett ki. — A haláleseti biztosításoknál az A osztályterület nyereményosztalék az elmúlt évben az évi díj 25%-át tette. A vegyes-és takarékpénztári biztosításnál a B osztályterület szerint az egyes biztosítások jennállása óta befizetett összes díjak 3%-át, tehát fokozatosan emelkedőleg az egyes évi díjak 9, 12, 15, 18, 21, 24%-át fizették ki nyeremény-osztalék gyanánt készpénzben. A társaság vagyona 1901. december 31-iken 145 millió korona. Biztosítási állomány 511 millió korona.

Fizetésektől mentesek. A bécsi *Creditor-Verein* a következő fizetésektől mentesek: *Braun* Samu ruhakereskedő *Sopron*, *Stern* János kereskedő *Mező-Berény*, *Kubilyo* Salamon D. kereskedő *Szerajstó*, *Székely* Jenő és társa cég *Debreczen*, *Schwarcz* Viktor kereskedő *Debreczen*, *Burger* kereskedő *Sátorajuhely*, *Hirsch* Anna kereskedő *Szamos-Ujvár*, *Heteris* Vilmos kereskedő *Ó-Kör*, *Fröhlich* és *Stauber* cég *Szombathely*.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 25,50 korona pénzben, 36,60 korona áruban. *Bécsben* az irányzat emelkedő. A kontingentált készárú 38.— korona áruban, zárlat 37 korona pénzben.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-*téri* vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: *Vágómarhák*. Magyar ökr 1201 darab, magyar tehén 683 darab, szerbiai ökr 822 darab, szerbiai tehén 81 darab, növénydekmára 23 drb, bivaly 117 drb, bika 126 darab, összesen 2718 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökr 1 darab, fejőstehén 169 darab, igás bivaly 1 darab, tinó 1 darab, bika 1 darab, fűszó 1 darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; *vágómarhákért*: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 62.— K-től 68.— K-ig, kivételesen 54.— K-től 60.— K-ig, silányabb minőség 45.— K-től 52.— K-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 62 K-től 68.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 40 K-től 50 K-ig, Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 64.— K-től 70.— K-ig, kivételesen 78 K-ig, középmínőség 52 K-től 62.— K-ig, silányabb minőség 46 K-től 56 K-ig, Szerb és boszniai ökr legjobb minőség 60 K-től 60.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 42.— K-től 48.— K-ig, Bika jobb minőségű 66 K-től 70.— K-ig, kivételesen 72.— K-ig, silányabb minőségű 46.— K-től 54.— K-ig, Bivaly 32 K-től 44 K-ig, kivételesen 48.— K-ig, Magyar tehén 42.— K-től 58.— K-ig, kivételesen 60.— K-ig, Tarka tehén 44.— K-től 66.— K-ig, kivételesen 72.— K-ig, Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű — K-től — K-ig, kilogrammonként, kivételesen — koronától — K-ig, páronként, középmínőségű — K-től — K-ig, 100 kilónként — K-t — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként. Hizalmi való ökr fehér — kg-kint — K-től — K-ig, Fejőstehén keresziesztet színes 150 K-től 240 K-ig darabonként, bonyhádi faj 230 K-től 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig, Igás bivaly — K-től — K-ig páronként.

A *vágómarhából* a felhajtás mintegy 300 drbbal nagyobb volt a multhetnél, de mivel idegen vevők is nagyobb számmal vettek részt a bevásárlásban, s az árak általánosságban változatlanok maradtak, csupán mustra öreg ökrök áránál mutatkozik némely esetben métermázsánként 1—2 K. árcsökkenés. Fejőstehén-üzlet változatlan.

Sertésfogyasztás. (A székeslővárosi sertésfogyasztás és közevghid intézősége.) Január 15-én. Felhajtás: Zsirsertes, ugymint öreg I. rendű 850 kilogramm felül 92—96 darab, II. rendű 280—350 kilogramm 873 darab, kanló — darab, silány 46 darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 254 darab, középp 220—300 kilogramm 199 darab, könnyű 220 kilogramm 301 darab, sültöt 87 darab, malac 53 kilogramm — darab. Összesen — darab. Huszertes ugymint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm 47 darab, sültöt — darab, malac 40 kilogramm 33 darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 314 darab. Előző napi maradvány 179 darab, összesen 493 darab. Eladott 490 db. Maradvány 3 db. A vásár irányzata élénk. Az árak szilárdak. — Kévetkező árak jegyzetelték: Zsirsertes: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 97—103 fillérig,

II. rendű 280—350 kilogramm 97—100 fillérig, selejtezt — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 800 kilogramm felül 100—102 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 96—100 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 90—96 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Husztetés: Nehéz 800 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban.

Bécsi juhvásár. Január 15. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásáron a íólbajtás 2838 darab juh volt. Árak kigrkint kiviteli juh 52—56 fillér, kivételesen 58— fillér, anyajuh 44—50 korona páronként. Elénk kereslet mellett a hangulat javult.

Borjuvásár. 1903. évi január hó 15-én. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár résznyitására.) Felhajtás: Belöldi élő borju 276 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, növendékmarha 20 darab, bárány élő 25 darab, leölt bárány 876 darab. Árjegyzések: — Belöldi élő borju I. rendű 82—96 f.-ig, kivételesen 100 —, II. rendű élő borjúkért 70—80 f.-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-ig, kivét. f. kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkért 41—50 f.-ig. Növendékmarha — f.-ig — f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű 40—56 f.-ig, alárendelt — f.-ig, 1 kilónként, Bárány élő 12—26 k., leölt bárány 9—15 k., kivételesen 8 — k.-ig páronként. — Az iránzat élénk, mindazonáltal kg.-kint 2—3 fillér árosökkenés mutatkozik.

Bécsi szurómarhavásár. Január 15. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 4188 darab borjút, 2165 darab élő sertést, 2144 darab levagott sertést, 271 darab levagott juhot, 1074 darab bárányt.

A vásár hangulata lanyha. **Eladási árak:** Élő borju — fill., elsőrendű 102—112 fillér, legelője 115—124 fillér, lev. borju 83—100 fillér, elsőrendű — fillér, sertészsir 94—106 fillér, fiatal sertés 74—90 fillér, kivételesen — f., levagott nehéz sertés 94—110 fillér, kivételesen — fillér, husra hízalt — fillér, zsirra hízalt sertés — f., könnyű sertés 116—130 fillér, elsőrendű süldő 96—114 f., élő juh — f., levagott juh 56—80 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—26 — korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 15.

Tartott iránzat mellett 11000 métermázs buza került a forgalomba változatlan árrakkal. Más gabonaneműekben nem változtak az árak.

Eladott:
Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 81 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 55 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 60 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 80 f., 300 mm. 81 k. 8 K. 45 f., 400 mm. 80-5 k. 8 K. 52 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 45 1/2 f., 300 mm. 80-5 k. 8 K. 47 1/2 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 47 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 52 1/2 f., 1000 mm. 80 k. 8 K. 52 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 37 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 30 f.

Fejérmegyei: 100 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 160 mm. 75-5 k. 8 K. 15 f.
Pestmegyei: 400 mm. 79-5 k. 8 K. 27 1/2 f., 550 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm. 77 k. 8 K. — f., 200 mm. 76 k. 8 K. — f.

Solti: 100 mm. 77 k. 8 K. 15 f.
Felsőmagyarországi: 400 mm. 77 k. 8 K. — f., 400 mm. 76 k. 8 K. — f.
Bánsági: 100 mm. 78 k. 8 K. 30 f.
Dunai: 3500 mm. 77 k. 8 K. 15 f.
Mind három hónapra.
Ross: 100 mm. 6 K. 75 f.
Arpa: 100 mm. 6 K. 82 1/2 f.
Zab: 100 mm. 5 K. 65 f.
Lóheré: 25 mm. 70 K. — f., 75 mm. 69 K. — f.

Kézpénzfutás mellett.
 A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde s-akái szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	0,—	0,—	0,—	0,—	0,—
		77	8,20	81	8,25	8,30
		78	8,20	82	8,40	8,50
		79	8,30	83	—	—
		78	7,95	80	8,10	8,25
		77	8,—	81	8,25	8,30
		78	8,10	82	8,30	8,40
		79	8,15	83	—	—
Pestvidéki		70	7,85	74	8,10	8,20
		77	7,90	81	8,20	8,30
		78	8,—	82	8,30	8,40
		79	8,05	83	—	—
Bánsági		70	7,80	74	8,05	8,25
		77	7,95	81	8,—	8,—
		78	8,—	82	8,30	8,40
		79	8,10	83	—	—
Bécsai		70	7,99	74	8,—	8,—
		77	8,05	81	8,—	8,—
		78	8,10	82	8,—	8,—
		79	—	—	—	—

Egyéb gabonaneműk		Kilós	50 kilogramm ára	
			K.-tól	K.-ig
Buza	elsőrendű	70—72	6,80	6,80
	másodrendű	—	0,60	0,60
Arpa	üzemany	90—7	0,70	0,85
	egynyi való	90—4	0,60	0,60
	szűkebb való	90—4	0,60	0,60
Zab	üzemany	90—02	0,80	0,80
	bánsági	—	1,15	1,15
Répece	másonyi	—	10,—	10,—
	képzett	—	0,—	0,—
Köles	—	—	0,70	0,—

A határidőszület íojamán a következő költséek történtek:
 Áprilisi buza 1903. : 7.79—7.72—7.73—7.74
 Áprilisi roza 1903. : 6.72—6.69
 Áprilisi zab 1903. : 6.19—6.16
 Májusi tengeri 1903. : 5.87—5.83—5.85
 Augusztusi répece 1903. : —

Déli egy óraok a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:
 Áprilisi buza 1903. : 7.73—7.74
 Áprilisi roza 1903. : 6.69—6.70
 Áprilisi zab 1903. : 6.17—6.18
 Májusi tengeri 1903. : 5.85—5.86
 Répece augusztusra 1903. : —

Délután fél 5 óraok zárul:
 Áprilisi buza 1903. : 7.72—7.73
 Áprilisi roza 1903. : 6.68—6.69
 Áprilisi zab 1903. : 6.17—6.18
 Májusi tengeri 1903. : 5.82—5.83
 Augusztusi répece 1903. : —

A budapesti értéktözsde.

Az előtőzsdén, jól tartott irányzatnál, mérsékelt maradt a forgalom.

A déli tőzsdén magasabb külföldi jegyzésekre a hangulat kedvező volt, nevezetesen Jelzáloghitelbank-részvények követtek emelkedő irányzatot.

Az előtőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 689.60—690.—, Magyar Hitelrészvény 732.50—733.50. Leszámítolónk részvény 453.50—454.—, Jelzáloghitel részvény 488.——490.50. Rimamurányi részvény 439.——490.—, Államvasuti részvény 695.75—696.—, Közúti vaspálya részvény 623.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 93.85—98.98 százelek. Magyar Hitelbank részvény 733.——734.— Jelzáloghitelbank részvény 491.——491.50. Osztrák hitelrészvény 690.50—692.50. Kereskedelmi Bank részvény 2720.——2740.—, Magyar Asztal részvény 137.——143.—, Hazai bank részvény 206.—, Rimamurányi vasmű részvény 489.——490.—, Közúti vaspálya részvény 629.——629.50. Városi villamos vasút részvény 822.50—823.—, Déli Vasút részvény 60.—, Államvasut részvény 695.75—696.50. Közúti takaréka 1470.—, Budapest takaréka 420.— korona.

Az utőtőzsdén zárul: Osztrák hitelrészvény 691.—, Magyar hitelrészvény 732.—, Leszámítolónk részvény 453.50. Rimamurányi vasmű részvény 488.—, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 694.—, Közúti vasut részvény 629.—, Városi villamos vasut-részvény 822.50 korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet irjegyző-bizottság hivatalosan a következő árlíjlamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 50.—53.— korona, vörös aprószemű 56.—61.— korona, vörös erdőnyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 63.—67.— korona, nagyszemű 68.—72.— korona, Disznósz: budapesti 71.—71.50 korona, vidéki — korona, Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 61.—61.50 korona, 3 darabos 63.—63.50 korona, üstölt — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 15.50—16.— korona, 85 darabos 19.25—19.75 korona, azonnaliszállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 13.25—13.75 korona, 100 darabos 14.75—15.— korona, 85 darabos 18.75—19.— korona, Szilvai: slavóniai 17.50—18.— korona, szerbiai 15.50—16.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, január 15. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A Készáru piacán majdnem teljesen szünetelt a forgalom, vásárlási kedv és kínálat nem mutatkozott, de az irányzatra ez nem gyakorolt nyomasztó hatást. A határidőpiacon a hideg idő következtében az iránzat szilárdult s a kereslet emelkedett. Később jelentékeny gyöngülés állott be; buza és zab 7, rozs 5 fillért vesztett.

Kötöttek: Buza tavaszra 7.70—7.82, rozs tavaszra 7.04—7.93, zab tavaszra 6.45—6.42 korona.

A bécsi értéktözsde.

A mai előtőzsdén tartózkodó magatartással nyílt meg, később a parlament megnyitásától reméltek jobb híreket, de hiába, e helyett Párisból érkeztek gyöngébb jegyzések, mire a tőzsde még tartózkodóbb lett. Bankpapírok csekély forgalom mellett jelentéktelenül osökkenek. Magyar Jelzálogbank-részvények azonban budapesti vásárlásokra emelkedtek, államvasuti részvények tegnapi árlíjlamukat megtartották. Déli vasuti részvények, melyek arra a hírre, hogy a pénzügyminiszter az annuitás kérdésével foglalkozik, már a tegnapi utőtőzsdén emelkedtek, ma is tartósak voltak. A vasrészvények közül csak a prágai vasmű tett szert némi emelkedésre, míg chodnítzai részvé-

nyek a mérleg kedvezőtlen becslései folytán árvesztéseget szenvedtek. Valutánkban nem volt forgalom.

A déli tőzsde nyugodt magatartással nyílt meg. Bécs, január 15. (Magyar értékek távlat.) 4 1/2%-os aranyjárdék 121.—, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 151.35. Magyar vasuti kölcsön ezüsten —, Magyar leleti vasuti állami kötvény —, Magyar leszámítolók- és pénzváltóbank 452.50. Rimamurányi vasműrészvény 489.—, Magyar koronajáradék 88.85, 4 1/2%-os Magyar földterhm. kötvény 98.75. Magyar hitelbank részvény 729.—, Magyar nyerevény kölcsön sorsjegy 202.—, Kassa-oderbergi vasuti részvény 387.—, Magyar keresk. bank 2730.—, Magyar cukoripar 1500.

Bécs, január 15. (Osztrák értékek távlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 101.10, 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 121.10, 1860-os sorsjegy 154.50. Osztrák hitelrészvény 434.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyzület 459.—, Osztrák-magyar bank 1555.—, Déli vasut 59.—, Dunagőzhajózási részvény 908.—, Dohányrészvény 237.—, Császári és királyi arany 11.31. Német bankváltók 117.12, 4 1/2%-os ezüst járdék 101.00. Osztrák koronajárdék 101.—, 1864-iki sorsjegy 249.—, Osztrák hitelintézeti részvény 691.—, Unionbank 543.—, Osztrák Länderbank 398.75. Osztrák-magyar államvasut 694.—, Elbavölgyi vasut 454.—, Alpeai bányarészvény 390.50, 20 irank arany 19.06.—, Londoni váltóár 232.85 Bécsi tramway Lütt B.—, Bécsi tramway Lütt A.—, Lapót kobó —, Az iránzat tartott.

Bécs, január 15. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 690.75. Magyar hitelrészvény 731.—, Angol-Osztrák bank 275.50. Bécsi bankjegyzület 459.50. Union bank 543.50. Länderbank 399.25. Osztrák-magyar államvasut részvény 693.75. Déli vasut 59.—, Elbavölgyi vasut 455.—, Északnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 338.—, Rimamurányi vasmű 488.—, Alpeai bányarészvény 390.50. Májusi járdék 101.50. Magyar korona járdék 88.85. 16rcok sorsjegyek 115.—, Német birodalmi mársa 117.16—117.17. Napoleon'or 19.06.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, január 15. (Tőzsdé tudósítás.) A tőzsde eleinte az utóbbi napok emelkedő irányzatára beállott visszahatás és érdeklődés hiánya miatt nem volt egységes irányzat. Szenvedényeket jobban kerestek arra a hírre, hogy Washingtonban elfogadták a szénvám mérsékléséről szóló törvényjavaslatot és arra a hírre, hogy Bécs bányáértékelte vásárol. Kohászvények eleinte renyhék, később szilárdak. A bankpiacon hasonló volt az iránzat. Járdékok nyugodtak. 3 1/2%-os belöldi kölcsön keresettebb volt. Vasutak állandók. A jelentős feladások az iránzat változatlan árlíjlamok mellett állandó volt. Magánkamaták 2 1/2%.

Berlin, január 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék —, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.25. Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 99.50. Osztrák-magyar államvasut 149.—, Kassa-oderbergi vasut —, Bécs váltóár 85.25. Magyar vasut beruházási kölcsön —, Alpeai bányarészvény —, Disconto-Commandit 193.75. Általános villamosági Edison 170.40. Celsenkreicht 178.—, Laura-kobó 210.—, 4 1/2%-os ezüstjárdék —, 4 1/2%-os magyar arany járdék 101.90. Osztrák hitelrészvény 218.30. Déli vasut 16.50. Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 218.25. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 98.10. Török dohányrészvény —, Olasz járdék 103.30. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 170.—, Harpeni 167.30. Az iránzat nyugodt.

Berlin, január 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távlat.) A mai forgalomban 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.90. Magyar koronajárdék 99.50. Osztrák hitelrészvény 218.10. Osztrák-magyar államvasut 149.—, Déli vasut 16.50. Északnyugati vasut 218.25. Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegyek közép —, Buschtchraai —, Orosz bankjegyek —, (Ulumo.) Lombard —.

Paris, január 15. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék —, Osztrák Länderbank —, 3 1/2%-os francia járdék 100.—, Ottomanbank 598.—, 3 1/2%-os francia járdék 100.—, Alpeai bányarészvény —, Déli vasut —, 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 102.75. Parisi bankrészvény 1022. Olasz járdék 102.02. Francia törleszt. járdék 91.50. Osztrák földhitelintézeti részvény 1300. Török dohányrészvény 363.—. Az iránzat szilárd.

Frankfurt, január 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 101.47. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.35. Magyar koronajárdék 99.40. Osztrák-magyar bank 113.—, Déli vasut 16.50. Elbavölgyi vasut 116.—, Londoni váltóár 204.52. Bécsi bankjegyzület 116.75. Villamos részvény 125.—, 3 1/2%-os magyar aranykölcsön —, 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.20. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.95. Osztrák hitelrészvény 218.—, Osztrák-magyar államvasut 149.30. Északnyugati vasut 111.—, Bécs váltóár 85.25. Parisi váltóár 813.83. Unio bank —, Alpeai bányarészvény 198.—. Az iránzat szilárd.

Frankfurt, január 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távlat.) Aríjlamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 218.—, Német bank 214.25. Disconto 193.60. Berini kereskedelmi bank 160.—, Celsenkreicht 173.—, Harpeni 177.10. Laura-kobó 218.50. Olasz járdék —. Az iránzat szilárd.

Hamburg, január 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.10. 1860. sorsjegy —, Déli vasut 16.60. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.30. Osztrák hitelrészvény 218.15. Osztrák-magyar államvasut 148.75. Olasz járdék 103.25. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 102.10. Az iránzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 15. A sertésüzlet iránzata: kellemesebb. A) Hízati sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 120—122 fillérig, Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 122—124 fillérig, Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 124—122 fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig; Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig; Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig; Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig; Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260

kilogrammon felüli súlyban) 119—121 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 118—120 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 118—120 fillérig.

Serítéslétszám 1903. jan. 13. napján volt készlet 22,548 darab. — 1903. jan. 14. napján felhajtott 336 darab. — 1903. jan. 14. napján elszállított 184 darab, 1903. január 15. napjára maradt készletben 22,700 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 15. —

Kinevezés. A miniszterelnök Schiffer Ferenc segédhivatali igazgatói cím- és jelleggel felruházott irodatiszlet segédhivatali igazgatóvá; — a kassai illetéktábla elnöke Göndör Béla egy lakos végzettségű joghallgatót díjaz joggyakorlókká és H. Polányi Géza végzettségű joghallgatót a kassai illetéktábla kerületében ideiglenes minőségben díjaztal joggyakorlókká nevezte ki.

Állásfoglalás. Az igazságügyminiszter Peckó József kőrisbírsági járásbírósgyűlést a dévai törvényszékhez helyezte át.

Megerősítés. Az igazságügyminiszter a törökbecsei járásbírósgyűlést ideiglenes minőségben alkalmazott dr. Wagner Károlyt ebben az állásban végleg megerősítette.

Pályázat. A pozsonyi állami kórházban másodorvosi állásra február 28-ig; — a técsői adóhivatalnál adótitkos; — a beszercezhányfalvi pénztárnok; — a tórcze-szent-mártoni adótitkos állásra két hét alatt; — a sopronmegyei Márczfalván és a temesmegyei Giládán III. osztályú postamesteri állásra február 6-ig; — a sováteri erdőhivatalnál erdőőr; vagy erdőőrjelölti állásra március 1-ig; — az oláhposványi kohóhivatalnál bányafőmérnöki állásra négy hét alatt lehet a folyamodásokat benyújtani.

Napirend.

Napló. Péntek, január 16. — Római-kath.: Marczel. — Protestáns: Marczel. — Görög-ország: (január 3.) Malakias. — Zsidó: Tebeth 17. — Nap két: 7 óra 28 perccor.

Nyugszik: 4 óra 20 perccor. — Hold két: 8 óra 26 perccor este. — Nyugszik: 8 óra 43 perccor reggel.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 óratól 5 óráig. A közlekedési miniszter fogad u. n. 4 órakor.

A képviselőház elnöke fogad 9—10-ig. Téli kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9 óratól 8-ig. Belépődíj 50 fillér.

Az iparművészeti társulat téli kiállítása nyitva délelőtt 9 óratól este 5-ig. Belépődíj nincs.

Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig.

A M. Nemzeti Múzeum történelmi és irodalomtörténelmi kiállítása. Nyitva d. e. 9 óratól d. u. 1 óráig díjtalanul, 1—2 óra között 1 koronáért.

Országos lektár az Akadémiában délelőtt 9—11 óráig. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-10 l 1 óráig.

A Jótékony könyvtár (Károly-kört 28.) mindnapon nyitva van, kőnapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-kört 19.) nyitva délelőtt 9—11 óráig.

Az Akadémia Goethesobója nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8 óráig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság; kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Vácz-kört 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek alomdó kiállítása és kereskedelmötörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésnek árszámítását is eszközöl) a városligeti iparcsernyben nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külügyi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 22. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, január 15.

Hazánkban az idő hideg és szeles; az ország déli felében pedig havazás volt, amely a Délvidéken ma reggel is tart.

Északon a magas nyomás megerősödött a déli depresszió pedig Délkeletre vonult. Európa időjárásában lényeges változás nincs. Kiállítás: Hideg és tulnyomóan száraz idő várható.

Vizállaás.

Table with columns for location (Jan. 10, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 31), name, and value. Includes locations like Ina, Duna, Szeben, etc.

RENDELŐ-INTÉZET. Dr. Halász. Orvos, sebész, nőorvos s műlő, 37 év óta a hurg- s nemi bajok szakorvosa, s a budapesti „Nyilvános Gyógyintézetben” ezen betegségeknek v. osztály főorvosa.

Az „ATHENAEUM” irodalmi, és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent: Köszöntő-könyv. Írták: Laskai Henrik és Roboz Andor.

Minden sorsjegynek nyernie kell. vörös kereszt sorsjegy. KAPHATÓ 24 havi részletfizetéssel. Főnyeremény 30.000 LIRA aranyban.

895. sorozat. 030. szám. BON POLGÁR SÁNDOR. Budapest, VII. Erzsébet-kört 50.

STANDARD életbiztosító-társaság Edinburghban (Angolhon.). Alapított 1825-ben. Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.

Biztos gyógyulást keresőknek nem betegségekben szenvednek. Dr. Garai Antal. Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este.

Helyesbített hajójáratjegyzék. ADRIA magy. kir. tengorhajózási részv. társ. Vezérigynöksége Hoffmann S. és V. 1903. január havában a következő gőzök indulnak:

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület hatvanharmadik évi rendes közgyűlését 1903. évi februárius hó 1-én d. e. 10 órakor fogja

Budapesten, Pestvármegye székháza dísztermében (Városház-u.) megtartani.

Tárgysorozat:

- 1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak az 1902-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. Az igazgatóság hét tagjának és a választmány egy tagjának megválasztása, valamint az ezen választások folytán esetleg a felügyelőbizottságban és a választmányban megüresedő helyeknek választás utján való betöltése (alapszabályok 23., 35., 40. és 44. §-a).

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelemmel vannak hívatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1902. december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 óráig az egyesület főpénztárára meg nem járt szelvényeivel együtt letételt. Budapest, 1903. januárius 14-én.

(Utánnomás nem díjazatik.)

AZ IGAZGATÓSÁG.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 16-án.

Tell Vilmos.

Opera 4 felvonásban. Szövegét írta Jony és Bis. Ford. Nádaskay L. Zenéjét szerz. Rossini.

Személyek:

Geszler	Kornal	Mechtal	Ney D.
Mathild	Szilágyiné	Arnold	Broulik
Tell Vilmos	Bock	Rudolf	Kiss
Hedwig	Váent	Halász	Déri
Gemmy	Payer M.	Leuthold	Hegedűs
Walter	Szendről		

Kezdete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 16-án.

Annuska.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Gárdonyi Géza.

Személyek:

Nagy Péter	Szacsavay	Balogh	Rózsabeyi
Anna, felesége	Vizváriné	Tétang	Gál
Annuska	Ligeti J.	Vass Imre	Mihályfi
Prépost	Egressy	Plébános	Molnár
Sári	Molnár R.	János, barát	Gabányi

Kezdete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 16-án.

A kis fészék.

Bóházat 3 felvonásban. Írták: Berr, Dehère és Guillemaud. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Raverdy	Hegedűs	Cherbyssac	Gyarmati
Antoinette	Vársányi	Saphora	Nikó
Dubizot	Tapolcai	Victoire	Kész R.
Brisçotte	Balassa	Gilette	Varga
Roquet	Góth	Badoche I.	Uyózó
Fernande	Gazsi	Badoche II.	Bárdi
Patouille	Szerényi	Tremolot	Lévay
Ormeister	Vendrey	Pinchard	Dayka
Goussery	Rónaszéky	Pinócér	Kassay

Kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 16-án.

Bob herceg.

Regényes nagy operetta 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő	Krecsányi	Táncestester	Ujvári
György, fia	Fedák Sári	Tom bátya	Szerdahelyi
Viktória	Dóri	Annie, lánya	Ledófszky
Lancaster	Pázmán	Plumpudding	Nyárai
Pompoinus	Kovács M.	Gipsy	Kiss M.
Hopmester	Solymosi	Pickvick	Németh

Kezdete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 16-án.

Előszór:

Raquin Teréz.

Dráma 4 felvonásban. Írta: Zola Emil. Fordította: Rajna Ferenc.

Személyek:

Laurent	Hidvéghy	Raquinné	Angyal
Camille	Rátkai	Raquin Teréz	Maróthy
Grivet	Faragó	Susanne	Kornal
Michaud	Szilágyi		

Kezdete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 16-án.

Rákosi Szidi színészkolégájának vizsgái előadása.

Ripp van Winkle.

Regényes nagy operetta 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzte Planquette Robert.

Kezdete 7 1/2 óraker.

Kávész és tea

közvetlenül a termelőtől a fogyasztónak.

Legnömobb és legolcsóbb — vásárlás — Kunz testvérek

22 sajtát fiók. Számos raktár a vidéken.

Budapest, Fűrdő-utca 9.

A 17763. számú

„Ujtás járművekkel együtt mozgó sineken“

című, 1899. június 14-ről kelt magyar szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. L. 8278.“ alatt Mosse Rudolfhoz, Bécs, I., Seilerstätte 2. kértnek.

A Festőművészet Remekvei

A bevezetőt írta Dr. Térey Gábor

Negyven pompás reprodukció sorozat. (1-től 20-ig és 21-től 40-ig) — Értékösszegyvenár, mindegyik ára kartonra vonat, díszes tokban 40 kor. A 2 sorozattal együtt 80 korona.

Világhírű klasszikus festmények REMEK KIVITELÜ színnyomatú gyűjteménye.

A képek jegyzéke:

1. Terborch: A hangverseny. (Berlin.)
2. Jan van Eyck: Férfi a szegfűvel. (Berlin.)
3. Melozzo da Forlì: Angyal lanttal. (Róma.)
4. Van der Meer van Delft: Olvasóasszony. (Drezda.)
5. Bartolommeo: Krisztus sirbatétele. (Florenz.)
6. Sebastiano del Piombo: Egy római nő arcképe. (Berlin.)
7. Andrea del Sarto: Angyali tördőlet. (Florenz.)
8. Rembrandt: Saját arcképe. (Berlin.)
9. F. Hals: Kedélyes szerená. (Amsterdam.)
10. Raffael: Madonna del Granduca. (Florenz.)
11. Rembrandt: Az éjeli órásg. (Amsterdam.)
12. Moretto: Szent Justina. (Bécs.)
13. Tizian: Mennyei és földi szereltem. (Róma.)
14. Claesz Pieterz Berchem: Az utbagazítás. (Lipscz.)
15. Mariotto Albertinelli: Látogatás Máriaánál. (Florenz.)
16. Christofano Allori: Judith. (Florenz.)
17. Pieter de Hoeh: Olvasó asszony. (München.)
18. Velazquez: Saját arcképe. (Róma.)
19. Lorenzo Lotto: Mária a jézussal. (Drezda.)
20. Dürer: A négy apostol. — I. Pál és Márk. (München.)

II. RÉSZ.

21. Paolo Veronese: Krisztus Jairus háza előtt. (Bécs.)
22. Van Dyck: Ruthwen Mária, a művész felesége. (München.)
23. Poussin: Tájkép, Máté evangelistával. (Berlin.)
24. Correggio Ganymedes. (Bécs.)
25. Rubens: Krisztus és a megtért bűnösök. (München.)
26. Claude Lorrain: Tájkép a meneküléssel Egyiptomba tájképpel. (Drezda.)
27. Dürer: A négy apostol. — II. János és Péter. (München.)
28. Greuze: A tejes lány. (Páris.)
29. Palma Vecchio: Szent Barbóla. (Velencez.)
30. Francesco Cossa: Az ósz. (Berlin.)
31. G. Bellini: Madonna a fákkal. (Velencez.)
32. A. Brouwer: A hamis játékos. (Drezda.)
33. Tizian: Adjátok meg istennek a mi istenét. (Drezda.)
34. Velazquez: Breda átadása. (Madrid.)
35. Raffael: Madonna della Sedia. (Florenz.)
36. Watteau: A francia mulatság. (Berlin.)
37. Murillo: Péntek olvasó gyermekek. (München.)
38. Dürer: Holtschuber Jeromos. (Berlin.)
39. Vigée—Lebrun Erzsébet: A művésznő és leánya. (Páris.)
40. L. da Vinci: Belle Ferronnière. (Páris.)

III. és IV. rész 41-től 60-ig és 61-től 80-ig előkészületben.

Megrendelhetők utánvételt mellett vagy részletfizetésre

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 21. sz.

Magyar borház

Budapest, Károly-körút. központi városház épület.

Kizárólag magyar termelők válogatott borkit hozza forgalomba a termelő megnevezésével. Nem kell tartani külföldi vagy hangzatos címkékkel ellátott, de a termelőhely és termelés megnevezése nélkül forgalomban lévő borokat vásárolni.

ÁRLEGYZÉKÜNK:

Az árak mind megadva értendőek, vidékre 14 fillérrel olecsóbb.	Literonként	
	Kor.	Fill.
Királyhalmi ó fehér Bokor Károly termése	—	68
Királyhalmi — Czöndör Pál	—	68
Dorozmai rizlingi Rainer főkapitány termése	—	80
1860-as Pécsi ó fehér Rainer főkapitány termése	1	—
Deesi — Tóth Károly termése	1	20
Szamorodni 1878-as Wohl László	2	—
Szegzárdi ó vörös Dr. Pirnitzer Béla	1	20
Szegzárdi — Tóth Károly	1	50
Szegedi új fehér v siller Szegedi gazdák	—	60
Királyhalmi új fehér rizlingi vagy veltelini	—	50
Pombay nagytermelő termése	—	68

Palaokokért darabonként 12 fill. számítunk ugyanannyiért visszavesszük.

5 üveg megrendelést díjmentesen házhoz szállítunk.

A felsorolt borokat hordókban szállítva hektoliterenként 6 koronával olecsóbban számoljuk.

UJ! Elektra tűzszereszm.

Kiváló használati cikk araknak. Praktikus és erős, dekes mindeken, évekig használható, szögkölátot soha nem adja föl.

nyomása által világos lánggal ég, mely láng szükség szerint hosszabb ideig is használható. Elegáns kivitelben nikkelből csak 6 1/2 cm. hosszú, tehát zsebben kényelmesen elfér, drága csak 2 kor. 2 kor. 40 fill. előre való beállítás után bérmentre, utánvételtől 60 fill.rral több. Székiúds J. Schüller Bécs II., Kurzbaugasse 4.

Horváth Elemér és Dayka Balázs

Művészeti és Hangverseny-rendezési irodája

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 37. sz.

Elvállalja egyesületeknek, kaszinóknak, hangversenyek, családoknak háziestélyi rendezését, egy a városban, mint a vidéken. Összököttesben áll a legelőkelőbb művésznökek, művészekkel és írókkal. Eljár mindenféle művészeti ügyben.

Virágnyelv.

Minden ismeri virág jelölésége magán írással. Ezen a könyvben, melyet szerkesztette a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára szines kötésben 80 fill. Az ország előzetes bejárása esetén bérmentre küldetük meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésben, Andrassy-ut 21. sz.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában megjelent:

UJDONSÁG: Az Iparművészet Könyve

A Magyar Iparművészeti-Társulat megbízásából szerkeszti: Ráth György.

Megjelenik három díszesen kiállított kötetben. Eddig az I. kötet jelent meg 97 műmelékkel és 287 szöveggel.

Egy-egy kötet ára díszes vászonkötésben 16 kor.

Az „Iparművészet Könyvének“ beosztása és munkatársai:

I. kötet: A művészi stílusok fejlődése. Gróh Istvántól. — Az iparosostály fejlődése Magyarországon. Marczali Henrikől. — Az érem. Ráth Györgytől. — A pecsétek. Dr. Alday Antaltól. — A mozaik. Lyka Károlytól. — A sokszorosított művészet. Dr. Eber Lászlótlól és Czákó Elemértől. — II. kötet: A miniatura. Varju Elemértől. — A glyptika. Dr. Ráth Istvántól. — Az agyagművészet. Wartha Vincétől. — Az üvegfestés. Lyka Károlytól. — A butor. Gaul Károlytól. — A lafaragás Divald K.-tól. — A csontfaragás. Diner-Dénes Józseftől. — A lakki. Divald Kornéltól. — III. kötet: A fémek az iparművészetben. Eötvös Aladártól. A vas. Eötvös Aladártól. — A bronz. Dr. Eber Lászlótlól. — Az ötvöség és zománc. Mihálik Józseftől. — A fegyverek. Nagy Gézától. — A szövegit. Radich Jenőtől. — A könyvkötés. Dr. Dézsi Lajostól. — A sokszorosított művészet. Szöllösy Mihálytól. — A modern iparművészet. Dr. Meller Simontól.

Kapható az ATHENAEUM r.-t. könyvkiadóosztályában Budapest, VII., Kerepesi-ut 51. és minden könyvkereskedésben.

Olecsóbb és jobb, mint bárhol.

Legnagyobb BUTOR-áruház budapesti

több száz szebe dívtos asztalos és kárpitos butor, u. m.: barokk, angol, szecesszió, ó-német stb. stílusban a leggyorsabbtől a legnömobbig a legmodernebb faozóban, a garatruk behuzása selyom, púss, francia- és angolozvetyekkel, késszen, raktáron kizárólag jó minőségben.

A tartósságért több évi kezességet nyújtunk.

Varga Mihály és Társai

magy. butoripar-társasága

BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 2., Kigyó-tér sarok.

A legújabb butor-albumunkat több mint 497 képpel 25 kr. bekládása ellenében bérmentre küldjük. Bevásárlás esetén a 25 krajcárt visszadjuk.

Olecsóbb és jobb, mint bárhol.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17.

Minden este 1/9 óraker:

Luna asszony

Továbbá:

Marletta és Belloni az idomlata csodái.

Bauer Róza bécsi dalnőkeknő

Hartmann egy negyedórás előadása

The Lorrison angol együttes stb. stb. stb.

A 14. hétketben reggel 6 óráig Vörös Elek olgályzenakara hangversenyes.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	A fekete domino Művészfurfang	Az utolsó levél	A kis fészék	Bob herceg	Raquin Teréz
d. u. Vasárnap este	A troubador Rococo	A proletárok	Loute	Ejfel az erdőn	Nimiss
		Monna Vanna	A kis fészék	Bob herceg	Raquin Teréz

